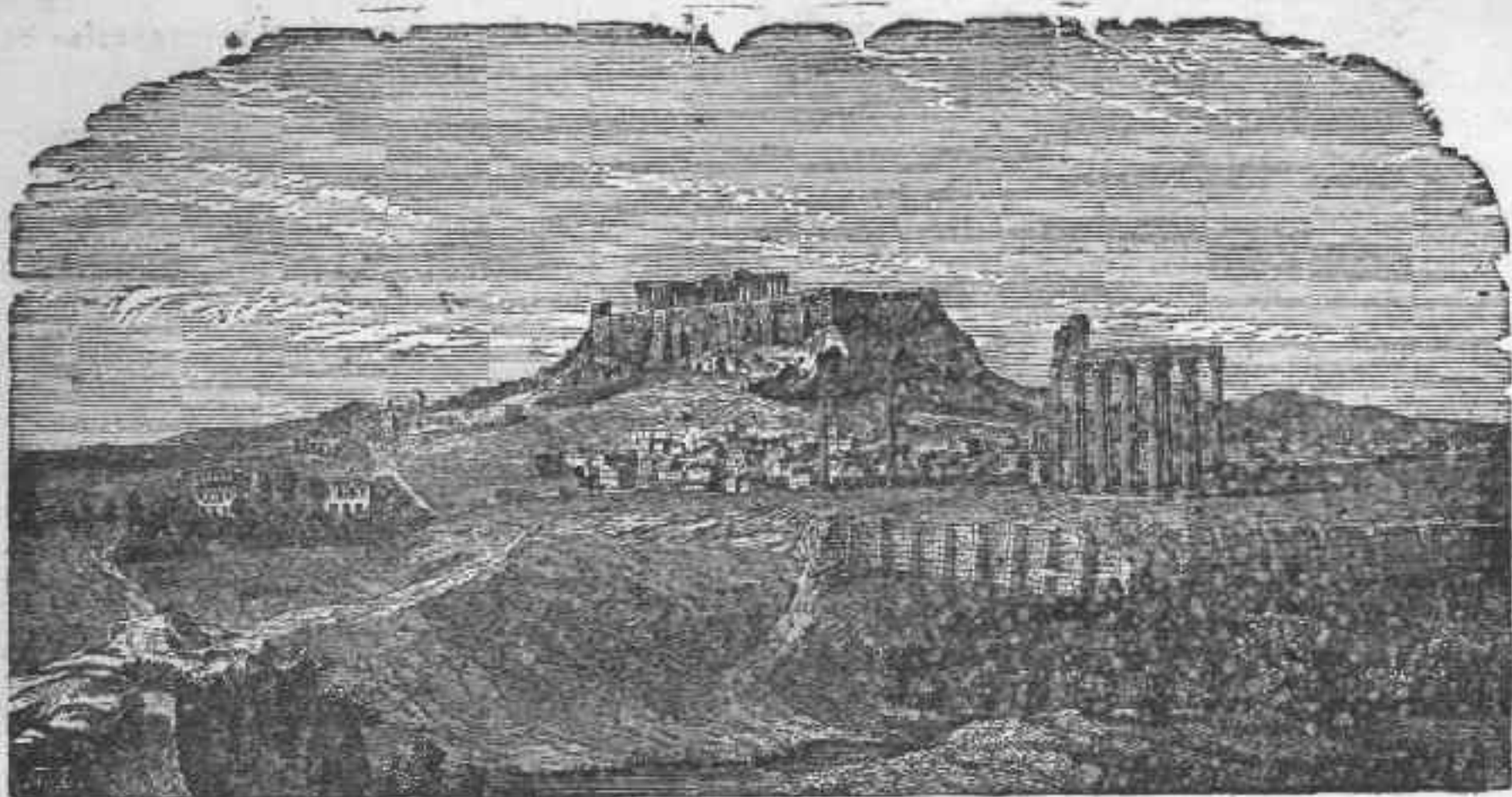




ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1874.

ΤΟΜΟΣ ΚΒ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 505

ΕΠΟΙΚΙΑ ΛΟΚΡΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

(Συνέχ. ἴδε φυλλ. 504.)

Στ. 14. Β. «Ὅστις κα λιποτελέη ἐγ Ναυπάκτω τῶν ἐπιφοίων ἀπὸ Λοκρῶν εἴμεν ἐν τε κ' ἀποτείσῃ τὰ νόμια Ναυπακτίοις.»

Ἔστις ἡ διὰ δύο σ γραφῇ τηρεῖται σταθερῶς.

Λιποτελεῖν σχηματίζεται ὡς τὰ λιποτακτεῖν, λιποστρατεῖν καὶ τὰ τοῦτοις παραπλήσια, στερεῖν τινὰ τῶν φόρων τὴν ἀπότισιν, ἀναβάλλεσθαι, ὅπερ ἄλλως οὐκ ἀπαντᾷ, πιθανῶς κατὰ τύχην. Ἦθελέ τις πιστεύσῃ, ὅτι ἡ ἐν τῇ ἀττικῇ συμμαχίᾳ ρῆσις κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν φόρον ὑποτελέης τετριμμένη ἦν. Ἡ λέξις ἐνταῦθα μετὰ τοῦ ἐγ Ναυπάκτω συνδεομένη ἔχει ἰδιαζόντως ἐξαιρετικὴν σημασίαν—ἀναχωρεῖν ἐκ τῆς Ναυπάκτου ἄνευ τοῦ τοῦ ἐαυτοῦ φόρου τετελεκέναι.

Ἀπὸ Λοκρῶν ἀποκρινόμενος τῶν Λοκρῶν, ἀποκλειόμενος. Λοκροὶ δ' ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν στ. 17, ἐννοοῦνται μόνον οἱ Ἰποκνημίδιοι. Ὁ ἐποικὸς ὁ μὴ ἐμπληρώσας τὸ ἐαυτοῦ καθήκον ἐν Ναυπάκτῳ ἀπαράδεκτος ἔστω ἐν τῇ παλαιᾷ αὐτοῦ πατρίδι. Περὶ τοῦ εἰ ἀντὶ τοῦ ε ἐν τῷ ἀποτείσῃ πρὸβλ. τὰ ἐν τῇ δωρικῇ διαλέκτῳ τοῦ Ἀρηνσίου σ. 184. Ὁμοίως Φλειάσιοι ἀντὶ Φλιάσιοι ἐν τῷ πλάταμικῷ ἀναθή-

ματι ἐν τινὶ ἀθηναϊκῇ ἐπιγραφῇ ἐξ Ὀλυμπ. 89, 4, ἔφ. Ἀρχ. Ἀρ. 3555 στ. 15 καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἄπρα ταῖνον ἡ πρότασις ὀρίζει τάδε. Ὅστις ἀν τῶν ἐποίκων τὴν Ναύπακτον ἐγκαταλίπη ἄνευ τοῦ τελέσαι τοὺς αὐτόθι φόρους ἀποκεκρίσθω τῶν Λοκρῶν, ἕως ἀν τοῖς Ναυπακτίοις τὰ νομίμως ὀφειλόμενα ἀπέτισε.

Στ. 16. «Αἱ κα μὴ γένος ἐν τὰ ἱστία ἢ ἐχέπαμον τῶν ἐπιφοίων ἢ ἐν Ναυπάκτῳ, Λοκρῶν τῶν Ἰποκνημιδίων τὸν ἐπάνχιστον κρατεῖν, Λοκρῶν ὅπω κ' ἢ, αὐτὸν ἰόντα, αἱκ' ἀνὴρ ἢ ἡ παῖς, τριῶν μηνῶν· αἱ δὲ μὴ, τοῖς ναυπακτίοις νομίμοις χρῆσται.»

Ἐνταῦθα προσδιορίζεται ὅ,τι πρακτέον περὶ τῶν καταλειπομένων χρημάτων (τῶν καθόλου πραγμάτων) ἐνὸς ἐποίκου ἀποθανόντος ἐν Ναυπάκτῳ ἄνευ κληρονόμων. Ἡ ἀνάγνωσις παρέχει δυσκολίας τινὰς, αἱ κατὰ πρῶτον δέον νὰ θεωρήσωμεν.

Στ. 17. Πρὸ τοῦ Ναυπάκτῳ κεῖται ΕΙΕΝ. Ὁ ἐκδότης ὑπέλαβεν, ὅτι ἐξέπεσεν ἐν Μ καὶ γράφει τοῦτου ἕνεκα εἰ[μ]εν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐξείμεν. Ἐνταῖς σημειώσεσιν ὅμως (σ. 123) ἐάσας τοῦτο ἀναγινώσκει ἢ ἐν γνώμην προστιθεὶς, ὅτι ἀβλεψία ἐτέθη ἐτι ἅπαξ τὸ ἐν τῷ προτέρῳ στίχῳ μετὰ τὸ ἱστία κεῖμενον καὶ εἰς τὸ αἱ κα ἀνήκον ἢ. Τὸ εἶμεν δὲν δύναται ἵνα ἢ ὀρθὸν κατ' οὐδένα τρόπον, ἅτε τοῦ ἐν ἀναγκαίου ὄντος, ὡς ἐν στ. 20, 23 καὶ ἐν

Σ. 2, 5, 8, *ἐν ὁπόσῃ*. Διόπερ ὁ Κούρτιος ἀπειδέ-
ξατο *εἶ[μεν] ἐν*. Καὶ τοῦτο δὲ δὲν θεωρῶ ὀρθόν. Ἐ-
κτὸς ὅτι τὸ *εἶμεν* ἀντὶ τοῦ ἀλλαχοῦ πάντοτε καὶ
μάλιστα οὐχ ἦττον ἢ πεντάκις ἀπαντῶντος *ἐξεῖμεν*
παράδοξον φαίνεται, ἀλλὰ καὶ τοιοῦτον ῥῆμα ἐν-
ταῦθα οὐδαμῶς ἀναγκαῖόν ἐστι, καθάπερ δὴ καὶ ἐν
Σ. 2, στ. 6 δις κεῖται τὸ *κρατεῖν* ἀνευ τοιοῦτου.
Διότι ὁ νοῦς ἐστίν· Ἐάν μὴ ὑπάρχῃ ἐν Ναυπάκτῳ οὐ-
δὲν μέλος οἰκογενείας νομίμως κληρονόμον. Τούτων
ἕνεκα τὴν μεταγενεστέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Οἰκονο-
μίδου θεωρῶ ὀρθήν. Ὁ θέλων ἕνα γράψῃ τὸ γραμ-
ματικῶς ὀρθὸν πρέπει βεβαίως νὰ ἐξαλείψῃ παντά-
πασιν τὸ ΕΙ. Ἀλλ' ἐν τῷ πίνακι σημαίνει τοῦτο ἦ.

Λοκρῶν τῶν ὑποκναμιδίων ἐξαρτωμένου τοῦ-
του ἐκ τοῦ τὸν ἐπάκχιστον ὀρθῶς ὁ Κούρτιος προ-
εἶλετο τὴν τοῦ Οἰκονομίδου ἀνάγνωσιν *Λοκρῶν τὸν*
ὑποκναμιδιον. Πλὴν ἀλλ' οὗτος ἐπέδειξε τὴν γενι-
κὴν τοῦ πληθυντικοῦ (σ. 124) ὡς ὁμοίως δυνατὴν.

Ἐχέπαμος ὀρθῶς ἡρμηνεύσεν ὁ Οἰκονομίδης διὰ
τοῦ νόμιμος ἐπικλήρος παραπέμπων ἰδίως εἰς τὰ
ἐπιπαματις καὶ πάμωχος τοῦ Ἡσυχίου, οἷς ἠδύνατο
καὶ τὸ ἐστιοπάμων ἐν Πολυδ. Χ, 20 νὰ συνεπα-
γάγῃ, δι' οὗ δωρικῶς ὁ οἰκοδεσπότης ἐπεσημαίνετο,
ἀκριβῶς δ' ἀντιστοιχεῖ τῷ ἡμετέρῳ *ἐν τῇ ἰστίᾳ*
γένος ἐχέπαμον. Λύστηρως λαμβανόμενον σημαίνει
τὸ γένος ἐχέπαμον τοὺς τὴν οὐσίαν κατέχοντας ἀ-
πογόνους ἢ συγγενεῖς ἐν ὑπομνήσει πρὸς τὸν τε-
θνεῶτα καὶ ἐπομένως τοὺς νομίμους ἐπικλήρους.

Λοκρῶν ὅπῃ κ' ἦ τ. ἔ. ὁπόθεν Λοκρῶν ἂν ἦ, ἐξ
οἰουδήποτε μέρους τῆς Λοκρίδος καὶ ἂν ἦ.

Εἰς τὸ *Χρήσται* συμπληρωτέον ἐν γενικὸν ὑπο-
κείμενον· χρῆσθαι τινὰ τοῖς ναυπακτίοις νόμοις,
χρῆσιν ποιῆσθαι τῶν ναυπακτίων νόμων.

Ἄπασα δ' ἡ πρότασις φθάγγεται τάδε. Ἐάν ἐν τινι
οἰκίᾳ οὐδεμία νόμιμος συγγένεια (ἀπόγονοι) ἐκ τῶν
ἐν Ναυπάκτῳ ἐποίκων ὑπάρχῃ, δικαιούται ὁ πλη-
σιέστερος τῶν συγγενῶν ἐκ τῶν ὑποκνημιδίων Λο-
κρῶν, ἀφ' οἰουδήποτε μέρους τῆς Λοκρίδος καὶ ἂν ἦ,
ἵνα κατὰσχῃ τὰ καταλειπόμενα αὐτὸς μεταβαίνων
ἐκεῖσε ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἐάν τε ἀνὴρ τύχῃ ὢν, ἐάν τε
παῖς. Εἰ δὲ μὴ (τοῦτο συμβῇσεται ἐντὸς τριῶν μη-
νῶν), γίνεται χρῆσις τῶν ναυπακτίων νόμων.

Στ. 20. Δ. «Ἐ Ναυπάκτῳ ἀνχωρόντα ἐν Λο-
κροῦς τοὺς ὑποκναμιδίους ἐν Ναυπάκτῳ καρῶσαι ἐν
τάγορᾳ· κῆν Λοκροῖς τοῖς ὑποκναμιδίοις ἐν τῇ
πόλει ὡς κ' ἦ καρῶσαι ἐν τάγορᾳ.»

Ἐν τῷ τοῖς στ. 20 παραλείπεται τὸ ε ἐν τῷ
πίνακι δι' ἀβλεψίαν.

Ἀντὶ τοῦ ὡς κ' ἦ κεῖται ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Οἰκο-
νομίδου ἡμαρτημένως ὁ κ' ἦ, ὅπερ ὁμῶς αὐτὸς ἐν
σ. 124 ἐδικαιολόγησεν.

Ὁ ἐνεστὼς ἀνχωρόντα ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ
βούλεσθαι οἰκαδε ἐπανερχεσθαι.

Ὁ ἐκ τῆς Ναυπάκτου εἰς τὴν γῆν τῶν ὑποκνη-
μιδίων Λοκρῶν βουλόμενος νὰ ἐπανακάμψῃ ὀφείλει
νὰ κηρύξῃ τοῦτο ἐν μὲν Ναυπάκτῳ ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν
δὲ τῇ γῇ τῶν ὑποκνημιδίων Λοκρῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ
τῆς πόλεως, ἀφ' ἧς ἔλκει τὸ γένος.

Ὁ ὅρος οὗτος προτίθεται, ἵνα εἰς τὰς τοιάςδε ἢ
τοιιάςδε ἀξιώσεις καὶ ἀπειθήσεις τῶν εἰς Ναύπακτον
ἐπανακαμπτόντων ἐμβάλῃ ἰσχὺν, ἐν δὲ τῇ Λοκρικῇ
τούτων Μητροπόλει τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν κατα-
στήσῃ δυνατὴν.

Στ. 22. Ε. «Περὶ Κοθαρίαν καὶ Μυσσάχων ἐπεῖκα
Ναυπάκτι[ος τι]· γέννηται, αὐτὸς καὶ τὰ χρήματα
τὴν Ναυπάκτῳ τοῖς ἐν Ναυπάκτῳ χρῆσται, τὰ δ'
ἐν Λοκροῖς τοῖς ὑποκναμιδίοις νομίμως χρῆσται, ὅ-
πως ἡ πόλις ἑκάστων νομίζει Λοκρῶν τῶν ὑπο-
κναμιδίων. αἱ τις ὑπὸ τῶν νομίμων τῶν ἐπιφοίτων
ἀνχωρεῖ Περὶ Κοθαρίαν καὶ Μυσσάχων, τοῖς αὐτῶν
νομίοις χρῆσται κατὰ πόλιν ἑκάστους.»

Ἡ παράγραφος αὕτη ἐστὶν ὄντως ἡ σκοτεινότερα
ἐν ἀπάσῃ τῇ ρήτρᾳ καὶ μόλις δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ
μετὰ τελείας βεβαιότητος. Ἐπισκεψώμεθα πρῶτον
ὡς αὐτὴν ὁ Οἰκονομίδης ἐννοεῖ. Οὗτος γράφει στ.
22 καὶ στ. 28 Περὶ Κοθαρίαν καὶ Μυσσάχων, ὁ οὗτος
ὁ Κούρτιος οὐδὲ ὁ Βουρσιανὸς διεπιλονείκησαν. Τὴν
Κοθαρίαν καὶ τὸ Μυσσάχων θεωρεῖ ὡς ἄλλως ἀγνώ-
στους πόλεις τῶν ὑποκνημιδίων Λοκρῶν καὶ παρα-
φράζει στ. 22 «ἐπειδὴν τις τῶν περὶ Κοθαρίαν καὶ
Μυσσάχων εἰς Ναύπακτον ἐποικήσῃ» στ. 27. 28
«ἦν δὲ τινες τῶν εἰς Ναύπακτον ἐποικησάντων...
αὐθις εἰς Κοθαρίαν ἀποχωρήσωσι καὶ Μυσσάχων.»
Ἡ διάφορος αὕτη ἐξηγήσις τοῦ περ τ. ἔ. περὶ ἐν
ἀμφοτέροις τοῖς χωρίοις ἔδει ἵνα φανῇ παράδοξος.
Ἀλλ' οὐδετέρα τούτων ἐστὶν ὀρθὴ ἢ καὶ δυνατὴ.
Διότι τὸ μὲν ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ ἔπρεπεν οὕτω νὰ
ἐξεναχθῇ «τῶν ἐν Κοθαρίᾳ καὶ Μυσσάχῳ ἢ τῶν ἐκ
Κοθαρίας καὶ Μυσσάχου,» τὸ δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ «ἐν
(τ. ἔ. εἰς) Κοθαρίαν καὶ Μυσσάχων.» Ἐν τῷ πρώτῳ
χωρίῳ τὸ ἄρθρον μάλιστα, εἴπερ δὴ τὸ περ ἀνε-
κτὸν, ἐστὶν ἀναγκασιότατον. Ζητήσωμεν οὖν ἄλλην
ἐρμηνείαν καὶ δὴ τοιαύτην, ὥστε τὸ ΠΕΡ ἐν ἀμφο-
τέροις τοῖς χωρίοις τὴν αὐτὴν νὰ ἔχῃ σημασίαν.

Ἐγὼ οὐδὲν ἄλλο θεακτείας μέσον γινώσκω ἢ τὸ
συνδέσαι τὸ περ τοῖς ἐπομένοις γράμμασιν, οὕτω δὲ
συγκροτῆσαι *Περὶ Κοθαρίαν* ὡς γενικὴν τοῦ πληθυν-
τικοῦ καὶ ἀναγνώσαι Μυσσάχων. Τούτων οὕτως ἐ-
χόντων ἡ γενικὴ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐν τῷ δευτέρῳ
χωρίῳ τίς τοῦ μετὰ τὸ αἰ, ἐν τῷ πρώτῳ δὲ, διορ-
θουμένου κατὰ τὸν Οἰκονομίδην τοῦ Ναύπακτος εἰς
Ναυπάκτι[ος], ἐξ ἐνὸς συμπληρωτικοῦ τίς. Ἀλλ'
ἐγὼ νομίζω ἐνταῦθα ἀβλεψίαν εὐεξήγητον τοῦ χι-

ράκτου *Ναυπακτίος* γράφοντος ἀντὶ *Ναυπάκτι[ος]* τ[ῆς]. Ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ δυνάμεθα βεβαιῶς καὶ τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ *Περκοθαρίαν* καὶ *Μυσαχέων* νὰ θώμεν, οὗ γενομένου τὸ *Ναυπάκτι[ος]* οὐδενὸς τίς δαίται· ὑπὲρ τῆς ἀναγνώσεως ταύτης δύνανται νὰ ἐπαχθῇ καὶ τὸ ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ *Λοκρῶν τὸν ὑποκνημίδιον ἐπεὶ καὶ Ναυπάκτιος γέννηται* ὡς ἀναλογώτατον, κατ' αὐτῆς ὁμῶς πάλιν τὸ αὐτὸς μετὰ τὸ γέννηται. Ἡ ὀνομαστικὴ ὅπως δὴ ποτέ ἐστιν ἡμικρημένη, ἔν τε τις *Περκοθαρίαν* καὶ *Μυσαχέων* ἔν τε *Περκοθαρίαν* καὶ *Μυσαχέων* ἀναγνώσεται, διότι ἡ γραμμαιτικὴ πλοκὴ ἀπικτεῖ πάντοτε αὐτὸν ¹⁾, ἀλλ' ἐν ἀμέσῳ προηγούμενῃ αἰτιατικῇ ἐξηγεῖται αὕτη δυσκολώτερον ἢ ἐν γενικῇ. Πρὸς τοῦτοις ἀγνοοῦμεν καὶ τὸν τῆς αἰτιατικῆς τύπον καὶ ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς θέλομεν ἰδεῖ φαίνεται οὗτος μᾶλλον *Μυσαχέος* ἢ *Μυσαχέως* φθεγγόμενος. Καίτοι δ' ἐκτέρῃ τῶν ἀναγνώσεων δυνάτῃ φαίνεται, τῇ δ' ἐννοίᾳ ταυτόσημος, προκρουῖται ὅμως τὴν γενικὴν, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ χωρίῳ.

Ἀλλὰ καὶ τούτων οὕτω τιθεμένων πάλιν ὑπολείπονται ἱκαναὶ δυσκολίαι τυπικαί τε καὶ πραγματικά. Τίνες οὗτοι οἱ *Περκοθαρίαι* καὶ *Μυσαχεῖς* (ἢ *Μυσαχέοι*;) Εἰ μὲν οἱ κάτοικοι ἀμφοτέρων τῶν Λοκρικῶν χωρῶν ἐννοοῦνται, φαίνεται ἐν πρώτοις τὸ ὄνομα *Περκοθαρία* λίαν ἄηθες, δυσχερὲς δὲ καὶ ἀνάλογον ἑλληνικὰ ἔθνικα εὐρεῖν. Αἱ παρὰ Στ. τῷ Βυζαντίῳ *Ἀγρίαι* εἰσὶν ἡμιελληνικαί, αἱ παρ' Ἡρ. Βιβλ. 358 καὶ 97 *Καλατῖαι* ἢ *Καλατῖαι* εἰσὶν ἔθνος βαρβαρικόν. Ἀλλὰ καὶ τοῦ τύπου τοῦ ὀνόματος τιθέντος πρὸς τί ἡ ἰδιαίτερα μνεῖα τῶν Περκοθαρίων καὶ Μυσαχέων; Πρῶτον ὁ λόγος ἦτο γενικῶς περὶ ἐποίκων τῶν ὑποκνημιδίων Λοκρῶν καὶ δὴ ἐκ διαφόρων χωρίων, ὡς ἐκ τῶν ἐν Στ. 9 ὅπου *Ῥέκαστος* ἦν Στ. 21 ἐν τῷ πόλει ὦ κ' ἡ-ρήσειων σαρῶς ἐκφαίνεται. Τίνος οὖν ἕνεκα ὁ ἰδιαίτερος προσδιορισμὸς τῶν κατοίκων δύο χωρίων πάντως ἀσήμων; Εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα αἱ λέξεις ἐν Στ. 2 Στ. 1. α ὅπως ἂ πόλις *Ῥέκαστων* νομίζει (οὐχὶ δὲ *νομίζει* κατὰ τὸν Οἰκονομίδην) καὶ Στ. 28 *κατὰ πόλιν Ῥέκαστου*; δεικνύουσιν, ὅτι οἱ ἐνταῦθα ὀνομαζόμενοι ἄνθρωποι, οἱ Περκοθαρίαι καὶ οἱ Μυσαχεῖς οὐκ ἔχον μόνον ἐν δύο πόλεσιν.

Ὅθεν κατήντησα εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι ἐν τοῦτοις ἴσως ἐννοοῦνται τάξεις ²⁾ τινὲς τοῦ Λοκρικοῦ ἔθνους, πιθανὸν δύο μεγάλα γένη ἔχοντα τὴν ἑδρὰν τῆς δια-

μονῆς αὐτῶν ἐν διαφόροις τόποις τῆς χώρας. Ὅτι δὲ πολυκτῆμονες ἦσαν ἐξάγεται ἐκ τούτου, ὅτι αὐτῶν μόνον πρὸς τοῖς ἐν *Ναυπάκτῳ* κτήμασι καὶ τῶν ἐν τοῖς Λοκροῖς τοῖς ὑποκνημιδίοις μνεῖα γίνεται. Πρὸς χάριν μου οὐ μόνον συνωμολόγησε τῇ εἰκασίᾳ ταύτῃ καὶ ὁ ἐντιμος συνέταξός μου καθηγητὴς Nietzsche, ὃ ἀνεκοινώσαμην, ἀλλὰ καὶ ἕτερα ἐπιχειρήματα ὑπέδειξε μοι μάλιστα περατηρήσας, ὅτι τὸ *Περκοθαρία* ταυτόν ἐστι τῷ Περκαθαρία, ὅπερ ἐκ τοῦ καθαρῶς περχκτέον, ἅτε ἐν τῇ Δωρικῇ διαλέκτῳ καθαρὸς ἀντὶ καθαρῶς λεγομένου (Πίν. Ἡρ. κλ. 1. 55 καὶ 1, 81, ἀνκοθρίοντι ἀντὶ ἀνακαθαίρουσι ³⁾). Ὅτι ἐν τῷ περὶ ἡ πρόθεσις περὶ ἐνυπολάνθαι, ὡς πολυάριθμα σύνθετα δεικνύουσι περικαθαίρω, περικαθαρτῆς, περικάθαρμα, περικαθαρίζω, περικαθαρμός κ. τ. τ. ὅτι τὸ *Μυσαχέων* ταυτόν τῷ *Μυσαχέων*, ὡς οἱ Δωριεῖς κατὰ τὸ Etym. Orion 5, 1 (Πρὸβλ. καὶ Ἑτυμ. Γουδ. 91, 56) ἀτρεχὲς ἀντὶ ἀτρεχὲς ἔλεγον αἱ ἀγνισταὶ τοῦ μύσους ὅπως τὸ θεῖον παρ' Ὀμήρῳ Ὀδ. Χ. 481 ὡς καθαρτῆριον μέσον καὶ ἄκος κακῶν χαρακτηρίζεται. Ἐνορῶμεν οὖν ἐν τῷ Περκοθαρία καὶ Μυσαχεῖς δύο ἱεραρχικά γένη, τοὺς περικαθαρτάς καὶ τοὺς ἀγνιστάς, ὡς ἦσαν περίπου οἱ ἀρκαδικοὶ ἐξίλαστήριοι ἱερεῖς παρὰ Πaus. Γ'. 17, 8.

Σημειώσθω, ὅτι ἡ περ καὶ ὑπὸ τὴν ἰσχυροτέραν ἐννοίαν δύναται νὰ ἐκληρωθῇ, ἣν ἰδίως ἐν τοῖς κυρίοις ὀνόμασιν ἔχει. Ἀναφέρω μόνον χάριν παραδείγματος τὸ ἡ *πέρκαιος*. Ἡ κατάληξις *ας* ἐστὶν ἐν κυρίοις ὀνόμασι τοῖς ἐξ ἐπιθέτων εἰς ος παραγομένοις ὅλως συνήθης· οὕτως Ἀγαθίας ἐκ τοῦ ἀγαθός, Κλεινίας ἐκ τοῦ κλεινός, Ἀγνίας ἐκ τοῦ ἀγνός κ. τ. τ. Τὸν ἀντιπαρατηροῦντα, ὅτι τὰ ἱεραρχικά γένη δεόν νὰ ἔχωσιν ἕνα πετρωνυμικὸν ὄνοματος τύπον, ἀναμνήσκω τῶν Καδμείος, Γεφυραῖοι, Κήρυκες, ἐξ ὧν μάλιστα τὸ τελευταῖον ἀναλογίαν τινὰ τῷ ἡμετέρῳ ἔχει ἐφ' ὅσον τὴν ἀρχὴν, τὴν κλήσιν σημαίνει. Παραβληθῆτω δὲ καὶ τὸ *Βουζυγία*, γένος τι Ἀθήνησιν ἱερωσύνῃν τινὰ ἔχον M. Ἑτυμ. σ. 206, 47 καὶ Beek. Ἀνέκδ. 221, 8. Κατὰ ταῦτα τοίνυν ἡ μὲν πρώτη πρότασις τῆς περχγράφου ὑποτυποῖ, ὅτι προσήκοντες τοῖς γένεσι τοῦτοις εἰς *Ναυπάκτον* ἐποίκουντες σὺν πάσῃ αὐτῶν τῇ αὐτόθι εὐρισκομένη περιουσίᾳ ὑπακείμενοί εἰσι τοῖς ναυπακτίοις νόμοις. Διότι ἡ ρῆσις τοῖς ἐν *Ναυπάκτῳ* δεόν ἐκ τοῦ ἐπομένου διὰ τοῦ *νομίους* ἵνα συμπληρωθῇ. Ἀλλ' ἡ περιουσία αὐ-

¹⁾ Ὁ Κούρτιος δὴλον ὅτι τοῦτου ἕνεκα ἵστασε μετὰ τὸ αὐτό ὅς. Ἀλλ' αὐτὸ τί σημαίνει ἡ αὐτό ὅς καὶ πῶς ἐξηγεῖται ὁ κ. π. εἰ; Εἰ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ὑπῆρχεν ὁ τύπος ὡς ἀντὶ τοῦ οὐς, ἡ δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὸ αὐτό ὅς. Ἀλλὰ πανταχοῦ πάρεστιν ἡμῖν μόνον ἡ κατάληξις οὐς.

²⁾ Ἡ διάνοια αὕτη, καὶ ἂν καταπολεμηθῇ παρὰ τινος, ὅσον αὕτη ὁμῶς φαίνεται.

³⁾ Περὶ τοῦ ο ἀντὶ τοῦ α πρὸβλ. πλὴν τῶν Ἀρηνόσιου ἐν Dial. Dor. σ. 120 τοῦ οὐκ ὀρθῶς ἀμφιβαλόντος περὶ τοῦ ἐν τῇ τῶν Μελησιῶν ἐπιγραφῇ γρόφων C. I. G. Ἄρ. 3. K. Keil ἐν Philologus Supplementis 6 II, σ. 363. Καὶ ὁ Οἰκονομίδης δὲ παράγει τὴν αὐτοῦ Κ ο θ α ρ ῖ α γ ἰ κ τοῦ Κ ο θ ἄ ρ ι ο ς = καθαρῆς.

των ἢ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ὑποκνημιδίων Λοκρῶν καταλειπομένη διατίθεται κατὰ τοὺς ἐν ἐκάστῃ πόλει καθεστῶτας ὑποκνημιδίου νόμους. Ἐξ οὗ ὁρίσμου βλέπομεν, ὅτι καὶ ἐν ταῖς ἐλάσσοσι τῶν πόλεων τῆς μικρᾶς ἑφᾶς Λοκρίδος διάφοροι νόμοι, νόμια ὑπῆρχον, ὑπερ ἐπιθεβαιοῦται καὶ διὰ τῶν ἐν Σ. 2. στ. 5

Ἡ δὲ δευτέρα, ὅτι ὁ τῶν Περκοθαρίων καὶ Μυσαχέων οἰκαδε ἐπανακάμπτων τοῖς πατρίοις νόμοις ὑπόκειται! Ἡ πλοκὴ ἔχει ὥδε «αἱ τὶς Περκοθαρίων καὶ Μυσαχέων ἀνχωρεῖ ὑπὸ τῶν νομίμων τῶν ἐπιφοίων, χρῆσται θεκάστους κατὰ πόλιν τοῖς αὐτῶν νομίμοις» ἦν ὁ Οἰκονομίδης ἀνέπτυσεν ὡς ἐξῆς: «ἦν δέ τινες τῶν εἰς Ναυπάκτον ἐποικησάντων καὶ ἤδη τοῖς Ναυπακτίων χρωμένων νομίμοις αὐθὶς εἰς Κοθαρίαν ἀποχωρήσωσι καὶ Μυσάχεον ἐξέστω κατὰ πόλιν ἐκάστους τοῖς νομίμοις χρῆσθαι τοῖς ἐκυτῶν.» Ἀλλ' ἐνταῦθα πλὴν τοῦ ἤδη ἐξελεγχθέντος εἰς Κοθαρίαν καὶ Μυσάχεον, ἡ γενικὴ τῶν ἐπιφοίων ἡμαρτημένως ἐκτρέπεται ἐκ τοῦ τίς μέναντος οὕτω τοῦ νομίμων ὅλως ἀπροσδιορίστου. Πολὺ μᾶλλον τὰ νόμια τῶν ἐπιφοίων τ' αὐτὰ εἰσι καὶ τὰ πρότερον τὰ ἐν Ναυπάκτῳ (νόμια). Εἴτα δὲ τὸ ὑπὸ τῶν νομίμων ἀδύνατον νὰ σημαίνει, «ἤδη τοῖς Ναυπακτίων χρωμένοι νομίμοις», διότι ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἔδει νὰ ἐξενεχθῇ οὕτως: «ὑπὸ τοῖς (Ναυπακτίων) νομίμοις ὦν.» Ἡ ὑπὸ μετὰ τῆς γενικῆς νομίμων δύναται ἐνταῦθα νὰ σημαίνει μόνον τὴν κίνησιν ὑπὸ τι ἀδιαλείπτως καὶ συνάπτεται στενῶς τῷ ἀνχωρεῖ, ὥστε ὁ νοῦς οὕτος: «εἰ τις ἐκ τῆς ἐπικρατείας τῶν νόμων τῶν ἐποίκων ἀνχωρεῖ τ. ἔ. ἐκ τῆς Ναυπάκτου οἰκαδε ἐπιστρέφει.» Ὁ Βουρσιανὸς ἔστιξε μετὰ τὸ νομίζει, ἀνήνεγκε δὲ τὸ Λοκρῶν ὑποκνημιδίων εἰς τὴν ἐπομένην πρότασιν προφανῶς διὰ τοῦτο, ὅτι τὸν συνδυασμὸν τοῦ τίς μετὰ τοῦ ἐπιφοίων ὡς ἡμαρτημένον ἐθεώρησε καὶ μίαν γενικὴν ἠθέλησε νὰ ἔχῃ. Κατὰ τὴν ἐρμηνείαν μου πάρεστιν αὕτη ἐν τῷ Περκοθαριῶν καὶ Μυσαχέων. Τὰ αὐτῶν νόμια βεβίως εἰσὶν οἱ ἐν ἐκάστῃ πόλει ἰσχύοντες νόμοι αὐτῶν τ. ἔ. αὐτοὶ οἱ ὑποκνημιδιοὶ, ὅπως πρότερον ἐκαλοῦντο. Διότι μόλις δύναται ν' ἀνάγῃται τὸ αὐτῶν εἰς τὸ Περκοθαριῶν καὶ Μυσαχέων ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ἰδιαίτερων τινῶν δικαιωμάτων, προνομίων τῶν γενῶν τούτων.

Ὡστε κατ' ἐμὲ ἅπασα ἡ παράγραφος ἔχει ὥδε. Εἴ τις τῶν Περκοθαρίων καὶ Μυσαχέων Ναυπάκτιος ἐγένετο ἔστω αὐτὸς σὺν τῇ ἐν Ναυπάκτῳ οὐσίᾳ αὐτοῦ τοῖς ναυπακτίοις νόμοις ὑποκείμενος, ἢ δὲ ἐν τοῖς Λοκροῖς τοῖς ὑποκνημιδίοις οὐσίᾳ αὐτοῦ ἔστω τοῖς ὑποκνημιδίοις νόμοις ὑποκείμενος τοῖς καθεστῶσιν ἐν ἐκάστῃ πόλει τῶν ὑποκνημιδίων Λοκρῶν. Εἰ δέ τις τῶν Περκοθαρίων καὶ Μυσαχέων ἐκ τῆς ἐπικρατείας τῶν νόμων τῶν ἐποίκων ἀποχωρεῖ ἔστω-

σαν αὐτὸς τε καὶ τὰ αὐτοῦ τοῖς αὐτῶν νόμοις τοῖς ἐν ἐκάστῃ πόλει καθεστῶσιν ὑποκείμενος.

Ἀλλὰ καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων δυσερμηνευτὸν ἔστι διὰ τί μόνον ἐνταῦθα ἐπιτάσσεται περὶ τῆς καταλειπομένης οὐσίας καὶ μόνον ἐνταῦθα προσδιορίζεται, ὅτι ἐκ Ναυπάκτου ἀποχωρῶν αὐθὶς τοῖς πατρίοις νόμοις ὑπόκειται. Σημαίνει ἄρα γε τὸ τελευταῖον, ὅτι τὰ γέννη-ταῦτα οὐκ εἰσι τοῖς ἄνω εἰρημένοις ὁροις περὶ τῆς ἐπανόδου, τῇ ἀπολείψει υἱοῦ ἢ ἀδελφοῦ ἐν τῇ ἐν Ναυπάκτῳ ἐστίᾳ καὶ τῇ ἀποδόσει πάντων τῶν ὀφειλομένων δεδεμένα, ἀλλὰ τυγχάνουσι προνομίου τινὸς θέσεως;

Σελίς 2. στ. 4. F. «Αἱ κ' ἀδελφοὶ ὥντι τῶν Ναυπάκτου Φοικέοντος ὅπως καὶ Λοκρῶν τῶν ὑποκνημιδίων θεκάστων νόμος ἐστὶ, αἱ κ' ἀποθάνῃ τῶν χρημάτων κρατεῖν τὸν ἐπίφοιον, τὸ κατιθέμενον κρατεῖν.»

Ἐνταῦθα ἐν τῷ 5. στίχῳ διάλειμμά τι ὑπάρχει μετ' ἀσαφῶν τινῶν λειψάνων γραφῆς μέγεθος ἐχόντων ἐνὸς στοιχείου μετὰ τὸ ΥΠ, οὐδέν τι δὲ ἐπιδρώντων ἐπὶ τῆς συνεχείας. Ὁ Οἰκονομίδης ἐνθάδε τε καὶ ἐν ἑτέροις ὁμοίοις φαινομένοις ἀναγνωρίζει ἴχνη ἄλλης ἀρχαιοτέρας ἐπιγραφῆς κεχρηγμένης πρότερον ἐν τῷ ἐλάσματι, ἀλλ' ἀποσφρωθείσης ὑστερον χάριν τῆς παρούσης. Κατὰ τὸ προκείμενον ἀντίτυπον ἠθέλε τις ἴσως πιστεύσῃ, ὅτι ἀβλεψίᾳ ἐτέθη δις τὸ Ο, ἀλλ' ἀκολούθως τὸ πρῶτον ἐξηλείφθη. ἵνα κρίνῃ τις ὁμῶς περὶ τούτου ἀναγκαῖον νὰ ἔχῃ πρὸ αὐτοῦ τὸ πρωτότυπον.

Ἄπασαν τὴν παράγραφον ἐθεώρησα μετὰ τοῦ Κουρτίου ὡς μίαν πρότασιν, καθ' ἣ αἱ λέξεις αὐταὶ ἀπαιτοῦσιν. Ὁ Οἰκονομίδης ἔστιξε μετὰ τὸ ἐστὶ, τὰς δ' οὕτω πορίζόμενας δύο προτάσεις παρέφρασαν ὥδε: «ἐὰν ἀδελφοὶ ὦσι τοῦ ἐν Ναυπάκτῳ ἐποικοῦντος, ἐξέστω ἐπὶ τὸν κλῆρον αὐτοῦ ἵεναι, ὅπως καὶ παρὰ Λοκροῖς τοῖς ὑποκνημιδίοις οἱ νόμοι κελεύουσιν οἱ κατὰ πόλεις καθεστῶτες. Ἐὰν τοίνυν τελευταίῃ, τὸν ἀδελφόν, ὃς ἂν τυγχάνῃ ἐποίκων ἐν Ναυπάκτῳ, ἐξέστω τοῦ κλήρου λαχεῖν τοῦ ἀπογενομένου, λαχεῖν δὲ τοῦ ἐπιβάλλοντος αὐτῷ μέρους.» Ἀλλ' ἡ παράφρασις αὕτη ὄντως σαφὴς οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἡ ἰταλικὴ δὲ σφραγίστρια. Ἄν ὀρθῶς αὐτὸν ἐννοῶ λέγει, ὅτι ἡ μὲν πρώτη πρότασις προσδιορίζει, ὅτι ἀδελφοὶ ἐνὸς ἐποίκου, οἵτινες ἐν τοῖς ὑποκνημιδίοις Λοκροῖς ἔμειναν νόμιμοί εἰσι κληρονόμοι ὧν ἐκεῖνος κατέλιπεν ἢ δὲ δευτέρα, ὅτι ὁ ὡς ἐποίκος ἐν Ναυπάκτῳ οἰκῶν ἀδελφὸς ἀποθανόντος ἐποίκου ἐν Ναυπάκτῳ ἔχει ἐπίσης δικαίωμα κληρονομίας. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἐκφρασις θὰ ἦτο λίαν παράδοξος, ἅτε οὐδεμιᾶς τε οὐδαμοῦ ἐν τῇ πρώτῃ προτάσει ἐκδηλουμένης διαφορᾶς ἀδελφῶν ἐν τοῖς ὑποκνημιδίοις Λοκροῖς καὶ ἐν Ναυπάκτῳ καὶ τοῦ αἱ κ' ἀπο-

θάνη κατ' ἀμφοτέραις τὰς περιστάσεις τῆς ἀναγκαιᾶς προϋποθέσεως τῆς κληρονομίας ὄντος. Πρὸς τοῦτοις ὁ πρῶτος ὕρος τοσούτω μᾶλλον ἔπρεπε νὰ φανῇ παραδοξολόγος, ὅσω ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τοῦ στ. 16 σαφῶς ἐξηνέχθη ὅ,τι πρακτέον ἐάν τις τῶν ἐποίκων ἐν Ναυπάκτῳ τελευτήσῃ ἄνευ κληρονόμων. Ἀλλά γε ἅπασα ἡ ἐρμηνεία εἰσὶν ἡμαρτημένη ὡς ἀποκλείουσα μετὰ τὸ ἐστὶ μίαν πρώτην πρότασιν, ἐνῶ μόνον μία ὑποθετικὴ ἡγουμένη πρότασις ὑπάρχει, εἰς ἣν ἡ ἀναφορικὴ ὅπως-ἐστὶ ἐγκλείεται, μία δ' ἐπομένη ἐλλείπει, ἥτις ὁμῶς ἀκολουθεῖ ἐν ταῖς λέξεσι κρατεῖν τὸν ἐπίφοιτον, τὸ δ' αἰ' κ' ἀποθάνῃ δευτέρα ἐστὶν ὑποθετικὴ ὑπ' ἀλλήλους τῇ πρώτῃ αἰ' κ' ἀδελφοὶ ἔωντι. Ἔστιτε ἡ μὲν πλοκὴ ἅπασα τοιαύτη κατ' ἐμὲ αἰ' κ' ἀδελφοὶ ἔωντι τῶν Ναυπάκτων Φοικέοντος, αἰ' κ' ἀποθάνῃ, τὸν ἐπίφοιτον κρατεῖν τῶν χρημάτων, ὅπως καὶ Λοκρῶν τῶν ὑποκνημιδίων Φεκάστων νόμος ἐστὶ, τὸ κατιζόμενον κρατεῖν. Ζητεῖται δ' ἀπλῶς ποῖόν ἐστιν ὑποκείμενον τοῦ αἰ' κ' ἀποθάνῃ. Εἴ τι λέγω τὸ ἀδελφεὸς ἢ ὀρθότερον τῶν ἀδελφεῶν τις, ὅπερ τραχὺ μὲν, ἀλλ' οὐχὶ τραχύτερον ἐτέρων ἐν τῷ αὐτῷ μνημείῳ γλῶσσαν πανταχοῦ ἀμόρφωτον καὶ ἀνεπιτήδευτον δεικνύοντι. Ὁ δὲ νοῦς τοιοῦτος· «ἐάν τις ἐν Ναυπάκτῳ οἰκῶν ἀδελφούς ἔχῃ, ἐξέστω, τινὲς τῶν ἀδελφῶν ἀποθανόντος, τῷ ἐποίκῳ ἐν Ναυπάκτῳ κατὰ τοὺς καθεστῶτας ἐν τοῖς ὑποκνημιδίοις Λοκροῖς νόμοις λαμβάνειν μέρος τῆς περιουσίας, μέρος δὲ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ.»

Καὶ περὶ μὲν τῆς διαμονῆς τῶν ἀδελφῶν οὐδέν τι λέγεται, ἀλλ' ἐκ τῶν λέξεων, ὅπως καὶ Λοκρῶν τῶν ὑποκνημιδίων Φεκάστων νόμος ἐστὶ, γίνεται δῆλον ὅτι ἐννοοῦνται οἰκοῦντες ἐν τοῖς ὑποκνημιδίοις Λοκροῖς. Ὁμοίως καὶ μετὰ ταῦτα περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ λόγου ὄντος Σ. 2. στ. 10 ἡ διαμονὴ δὲν μνημονεύεται. Καὶ κατὰ πρώτην μὲν ὄψιν θαυμαστὸν τῷ ὄντι φαίνεται, ὅτι περὶ τοῦ κληρονομικοῦ δικαίου τοῦ ἐποίκου ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν ἀπολειπομένων ἀδελφῶν λόγος γίνεται ἄνευ τοῦ ἐπιφυλάσσεσθαι τὴν περίπτωσιν ποῦ ὁ τοιοῦτος ἀδελφὸς ἀπογόνους καταλείπει. Τοῦτο ὁμῶς ἐμπεριέχεται συνεπτυγμένως ἐν ταῖς λέξεσιν ὅπως—ἐστὶ μόνον ἐνθα οἱ Λοκρικοὶ νόμοι χορηγοῦσι τῷ ἀδελφῷ κληρονομικὸν δίκαιον ἐξέστιν αὐτῷ ἐν Ναυπάκτῳ κληρονομεῖν, ἐνθα δ' ἄμεσοι ἀπόγονοι ὑπάρχουσιν οὐδέν τι τοιοῦτον συνέβαινε. Τὸ κατιζόμενον κρατεῖν περιστέλλει τὸ ἡγούμενον, γενικῶς ἐξενεχθὲν, κρατεῖν. Ὁ ἐν Ναυπάκτῳ Φοικέων ἐστὶν ὁ ἐπίφοιτος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς μὴ ἐν Ναυπάκτῳ οἰκόντας ἀδελφούς, ἡ δὲ συμπλοκὴ ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐποίησιν ἡ αὐτὴ καὶ ἐν σ. 1. στ. 44. σ. 2. β. 7 «οἱ ἐπίφοιτοι ἐν Ναυπάκτῳ.»

Οὐ παρσιωπητέον δὲ πρὸς τοῦτοις, ὅτι ἡ αἰτ.

τὸν ἐπίφοιτον ἐν στ. 6 καὶ ὡς γεν. τῶν ἐπιφοίων δύναται ν' ἀναγνωσθῇ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ χρημάτων, ὑποκείμενον δὲ τοῦ ἀποθάνῃ, ὁ ἐν Ναυπάκτῳ Φοικέων τοῦ δὲ κρατεῖν, οἱ ἀδελφεοί. Τοῦτων οὕτω συντασσομένων παρύγεται ἔννοια ἱκανῶς τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ Οἰκονομίδου συμφωνοῦσα τοιαύτη· «Ἐάν τινι ἐν Ναυπάκτῳ οἰκοῦντι ἀδελφοὶ ὑπάρχωσιν, ἐξέστι αὐτοῖς, ὅπως νόμος ἐστὶν ἐκάστων τῶν ὑποκνημιδίων Λοκρῶν, ἐκείνου ἀποθανόντος, ἀξιώσεις ἔχειν ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν ἐποίκων, τουτέστιν ἐπὶ τοῦ ἐπιβάλλοντος αὐτοῖς μέρους.— Ἀπ' ἐναντίας δὲ πλὴν τῶν ἄνω εἰρημένων, ὅτι ἐν ἡ περιπτώσει τῶν ἐποίκων τις ἀποθάνειται (σ. 1. στ. 16 Γ.), καὶ μείζων χρῆσις πάρεστιν, ὅτι ὁ πληθυντικὸς δηλ. τῶν ἐπιφοίων ἀντὶ ἐπιφοίων πάντῃ ἀνυπόφορος θὰ ἦτο καὶ ὅτι ὡς ὑποκείμενον τοῦ κρατεῖν τοὺς ἀδελφεούς ἢ ἀντωνυμίαν τινὰ ἀναπληρωτικὴν τούτους ἢ αὐτοὺς προσεδόκα τις. Διὰ ταῦτα ἀναγκαῖον τὸ τὸν ἐπίφοιτον καὶ ἐπομένως ἡ πρώτη ἐρμηνεία ἐστὶν ἡ ὀρθή.

Σ. 2. στ. 7. Ζ. «Τοὺς ἐπιφοίτους ἐν Ναυπάκτῳ τὰν δίκαν πρόδιδον ἀρέσται ποτοὺς δικαστήρας, ἀρέσται καὶ δόμεν ἐν ὀπέοντι κατὰ Φέ[τ]ος αὐταμαρόν. Λοκρῶν τῶν ὑποκνημιδίων προστάταν καταστᾶσαι, τῶν Λοκρῶν τῶν ἐπιφοίων καὶ τῶν ἐπιφοίων τῷ Λοκρῷ, οἵτινες κα' πι[ε]τὲς ἐντιμοὶ ἔ[ωντι].»

Στ. 8. Ἀναμφηρίστως ὀρθῶς μετέβαλεν ὁ Οἰκονομίδης τὸ Φέρος εἰς Φέ[τ]ος, παραλείψαντος τοῦ χαράκτου τὸ τ.

Εἰ τὸ ἀρέσται—ἐλέσθαι τῷ αἰρεῖν ἀνήκει, ὡς ὁ Οἰκονομίδης πειράται ν' ἀποδείξῃ ἡ ἰσοδυναμίαν ἐστὶ τῷ ἀρέσθαι ἐκ τοῦ αἵρομαι ⁽¹⁾ παραγομένῳ οὐκ ἀποτολμῶ νὰ ἀποφανθῶ. Κατὰ τὴν ἔννοιαν τὸ ἀρέσται καὶ δόμεν πάντως ὁμοίον τῷ συνήθει λαβεῖν καὶ δοῦναι.

Πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἀναγνώσεως τῆς δευτέρας προτάσεως ἀναγκαῖον πρῶτον νὰ ἐξκριθῇ ἡ ὑπόθεσις. Ἡ παράγραφος προσδιορίζει ὅ,τι πρακτέον ἐν δίκαις μεταξὺ Λοκρῶν ἐποίκων ἐν Ναυπάκτῳ καὶ Λοκρῶν ὑποκνημιδίων. Ὅτι δὲ περὶ τοιούτων δικῶν πρόκειται ἐξάγεται, ὡς μοι φαίνεται, ὀριστικῶς ἐκ τῆς δευτέρας προτάσεως, ἐνθα λόγος περὶ καταστάσεως προστάτου ὑπὲρ τοῦ ἐποίκου καὶ ὑπὲρ τῶν Λοκρῶν. Ἡ διεξαγωγὴ τοιούτων δικῶν ἐμαλλε νὰ γίνηται ἐν τῇ ἐν Ὀποῦντι ἀγορᾷ. Ὁ Οἰκονομίδης παραδέχεται, ἂν ὀρθῶς αὐτὸν ἐννοῶ, ὅτι ἅπασαι αἱ δίκαι τῶν ἐποίκων ὀφείλον νὰ μεταβιβάζωνται εἰς Ὀποῦντα, ὡς ἀνάλογον δὲ ἐπάγει τὸ τοῦ Ἡροδ. β. 5, 83 «τοῦτον δ' ἐτι τὸν χρόνον καὶ τὸν πρὸ τούτου Αἰγηνίται Ἐπιδαυρίων ἤκουον τὰ τε ἄλλα καὶ

(1) Εἰ τὸ αἵρομαι ἀντὶ τοῦ λαμβάνειν ἐλέγγοτο χρῆζομεν παρδειγμάτων.

δίκας διαβρίνοντες· εἰς Ἐπίδαυρον ἐδίδασκον καὶ ἐλάμβανον παρ' ἀλλήλων οἱ Αἰγηνῖται. Ἀλλ' οὕτω μένει ὁ ἐπόμενος ὅρος· ὁ περὶ τῶν προστατῶν ἀδικανόπος. Ἄλλως τε καὶ ἡ τῶν Αἰγηνιτῶν σχέσις πρὸς τοῦς Ἐπίδαυρους ἄλλοις τις ἦν ἢ ἡ τῶν ἐν Ναυπάκτῳ ἐποίκων πρὸς τὸν Ὀποῦντα. Οἱ Αἰγηνῖται ἀπετέλουν μέχρι τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν ἀκέραιον τι μέρος τῆς Ἐπίδαυρων πολιτείας, οἱ δ' ἐν Ναυπάκτῳ ὑποκνημιδῖοι ἐποίκοι συνεκρότουν μετὰ τῶν ἄλλων κατοίκων τῆς πόλεως κοινόν τι, ἐπιφυλασσομένων ἀπλῶς δικαιομάτων τινῶν καὶ καθηκόντων πρὸς τὴν παλαιὰν πατρίδα.

Ἐν τοιοῦτοις οὖν ἀγῶσιν ἔδει ἵνα δίδωσι καὶ λαμβάνωσι δίκην, ἀλλὰ τῇ συγκαταθέσει τῆς προδικίας. Ἐν τῷ δίκῃ δὴλον ὅτι καὶ πρόδικος ἐννοεῖται δίκη πάσης ἄλλης προτιμωμένη, πρὸ πάσης ἄλλης δικαζομένη. Τὴν αὐτὴν ρῆσιν εὐρίσκομεν καὶ ἐν δυοῖς προξενίων ψηφίσμασιν ἐκ Πάρου, εἰς ἃ ὁ Κούρτιος παρὰπέμπει, καὶ ἐν ταῖς Ῥωσίου ἀνεκδότοις ἐλληνικαῖς ἐπιγραφαῖς Β'. σ. 41 Ἀρ. 147 στ. 14 καὶ σ. 42 Ἀρ. 148 στ. 13 (=C. I. G. Ἀρ. 2374 c καὶ d ἐν ταῖς προσθέτοις σ. 1073 ἢ Ραγκάβῃ Ant. Hell. Β'. Ἀρ. 760. 761) καὶ ἐν τινι ὁμοίῳ ἐν C. I. G. Ἀρ. 2056 στ. 16. Συχνότερον ἄλλως ἀγτί τούτου τὸ προδικία, ὅπερ μάλιστα ἐν δελφικοῖς προξενίων ψηφίσμασι σύνηθές ἐστι. Πρὸλ. Ἑρν. Κουρτίου Ἀνεκδ. Δελφ. σ. 77. Ἀρ. 42 κέξ. Wescher et Foucart Inscriptions de Delphes Ἀρ. 9. κέξ. Meier de Proxenia σ. 18.

Πρόδικος δίκη ἀπαντᾷ βεβαίως καὶ ὑπ' ἄλλην σημασίαν, ὑφ' ἣν δηλ. δίκη ἐννοεῖται, ἥτις διεξήγετο οὐχὶ ἐνώπιον ἐνὸς δικαστηρίου, ἀλλ' ἐνώπιον ἐνὸς ἐκλεγομένου δικιτητοῦ. Πρὸλ. πρόδικον ἐν Σουῖδᾳ ἐν Φωτίῳ σ. 451, 13. Μεινεκ. Ἀποσπ. ἐλλ. κωμ. Β'. σ. 1056 καὶ Ε'. σ. ρλέ. Οὕτω δ' ἐρμηνεύει τὴν ρῆσιν ἐν τινι συνθήκῃ μεταξὺ Πρικνφοῦ καὶ Ἰεραπύτνης καὶ Βοίρχιος C. I. G. Ἀρ. 2556 στ. 64. Ἀλλὰ τοιούτη τις σημασία ἐν τῷ ἡμετέρῳ χωρίῳ οὐκ ἀποδεκτὴ διὰ τὰς λέξεις ποιοῦς δικαστήρας.

Κατὰ Γέ[γ]ος αὐταμαρὸν ἐξηγητέον βεβαίως, ὅτι ἐτησίως ἐμελλε νὰ προσδιορίζηται τεταγμένος τις χρόνος περὶ τῶν ἐν Ὀποῦντι δικῶν καὶ ὅτι αἱ ἐγκλήσεις αὐθημερὸν ἅμα εἰσπαχθεῖσαι ἔπρεπεν ὑπὸ τῶν δικαστῶν νὰ ἐξετασθῶσιν. Αὐτὸ δὲ τοῦτο ἦν ἡ συνέπεια τῆς προδικίας. Περὶ τοῦ ἐξ ἀβλεψίας παραλειφθέντος τ ἐν τῷ Γέος εἴρηται ἄνω.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ προτάσει τῆς παραγράφου ζητεῖται πρῶτον ἂν ἡ κατάληξις ΟΝ ἐν τῷ ΛΟΦΩΝ ΤΟΝ ΥΠΟΚΝΑΜΙΔΙΟΝ καὶ ἐν τῷ ΤΟΝ ΛΟΦΩΝ καὶ ΤΟΝ ΕΠΙΦΟΙΩΝ ὡς γενικὴ τοῦ πλ. ὦν ἢ ὡς αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικ. ον πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ. Ὁ Οἰκονομίδης ἐν μὲν τῷ πρώτῳ χωρίῳ ἀπεδέξατο τὴν

γενικὴν Λοφῶν τῶν ὑποκνημιδίων, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὴν αἰτιατικὴν τὸν Λοφῶν καὶ τὸν ἐπίφοιον, οὕτω δὲ ὥστε ἡ μὲν γεν. Λοφῶν τῶν ὑποκνημιδίων ἐκ τοῦ προστατῶν (προσάτην ἐκ τῶν ὑποκνημιδίων Λοφῶν) νὰ ἐξαρτᾶται, ἡ δὲ αἰτιατικὴ τὸν Λοφῶν καὶ τὸν ἐπίφοιον νὰ ἦ ὑποκείμενον τοῦ καταστᾶσαι. Τούτοις συμφθὰ παραφράζει ὧδε· ἐκ δὲ Λοφῶν τῶν ὑποκνημιδίων προσάτην ἐπὶ τῇ δίκῃ ἐλαμένους καταστῆται ἀλλήλοισι, τὸν μὲν Λοφῶν τῷ ἐποίκῳ, τὸν δὲ ἐποίκον τῷ Λοφῷ. Τὸ προστατῆς ἐκλαμβάνει, ὡς ἡ ἰταλικὴ παράφρασις ragione ἀποδεικνύει, κατὰ τὴν ἰδιαιτέρας ἐξ Ἀθηνῶν γνωστὴν ἐννοίαν ἐνὸς δικαστικοῦ ἀντιπροσώπου, ὑπερασπιστοῦ. Στενῶς ὁμως συνδεομένης τῆς προτάσεως μετὰ τῆς προηγούμενης ὑπὸ τὸν Λοφῶν καὶ τὸν ἐπίφοιον δύναται ἀπλῶς νὰ ἐννοηθῇ ὁ δικαζόμενος ὑποκνημιδῖος Λοφὸς καὶ ἐποίκος. Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι ἐκάτερον τῶν μερῶν ὀφείλε νὰ καταστήσῃ τὸν προσάτην τῶν διαφορομένων καὶ δὴ αἰ ἐκ τῶν ὑποκνημιδίων Λοφῶν. Τοῦτο ὁμως ὁλῆτο ἀνήκουστός τις ὅρος, καθ' ὅσον δι' αὐτοῦ ἐκφάνεται, ὅτι κακῶς ἐμερίμων περὶ τοῦ συμφέροντος τῶν δύο μερῶν.

Ἄλλη τις διέξοδος ἐρμηνείας κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Οἰκονομίδου φαίνεται ἀνέφικτος. Ζητήσωμεν οὖν ἑτέραν. Ἀναγνωστέον οὐ μόνον Λοφῶν τῶν ὑποκνημιδίων, δ ἀναμφίβολον φαίνεται, ἀλλὰ καὶ τῶν Λοφῶν καὶ τῶν ἐπίφοιων, ὥστε οὕτως ἀνάγονται ἅπασαι αἱ γενικαὶ αὐταὶ ἐπαναληπτικῶς, ἐξηγηματικῶς καὶ μᾶλλον ἀνεπτυγμένως εἰς τὰς προηγούμενας καὶ νοῦς προκύπτει προσήκων ὁ ἐξῆς αἰτιῶς μὲν ἐποίκοις καταστήσαι (τινα) προσάτην ἐκ τῶν ὑποκνημιδίων Λοφῶν, τοῖς δὲ ὑποκνημιδίοις Λοφοῖς ἐκ τῶν ἐποίκων.

Μία δυσκολία μένει βεβαίως, ἥτις ὁμως καὶ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Οἰκονομίδου τοῦλάχιστον ἐν μέρει ὑφίσταται. Διότι κατ' αὐτὸν τῷ ἐν Ὀποῦντι ὑποκνημιδῖῳ Λοφῷ καθίσταται εἰς προστατῆς. Ὅτι τις ἐν τινι δίκῃ ἐν Ὀποῦντι τῷ ἐποίκῳ ἐκ Ναυπάκτου, ὅστις οὐχὶ ἐν Ὀποῦντι, καθ' ὅλου δ' εἰπεῖν οὐχὶ ἐν τῇ ὑποκνημιδῖῳ Λοφίδι οἰκεῖ, ἐνώπιον τῆς πολιτείας πολὺ μᾶλλον ὥς ξένος φαίνεται, νὰ καταστήσῃ προσάτην τινὰ ἐκ τῶν ὑποκνημιδίων Λοφῶν, λίαν εὐνόητον. Ἀλλὰ τῷ Λοφῷ ἐν Ὀποῦντι προσάτην τινὰ καὶ μάλιστα ναυπάκτιον ἐποίκον; Τίνος ἕνεκεν δεῖται ὁ Λοφὸς ἐν τῇ πατρίδι προστατῶν καὶ πῶς δύναται νὰ ἦ εἰς ναυπάκτιος ἐποίκος; Ὅτι τῷ ὑποκνημιδῖῳ Λοφῷ ναυπάκτιος ἐποίκος ὡς προστατῆς χορηγεῖται ἐννοητέον ὅτι συμβαίνει μόνον ἐπειδὴν οὗτος δίκην τινὰ ἐν Ναυπάκτῳ ἔχη, ὥστε οὕτω δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι αἱ λέξεις καὶ τῶν ἐπίφοιων τῷ Λοφῷ τοιοῦτόν τινα προὔποτιθεῖται, ὁ

δὲ νοῦς τοιόσδε· εἴν τι ἐν Ὀποῦντι δίκη καθίσταται τῷ Νκυπακτίῳ προστάτης ἐκ τῶν Λοκρῶν, ἐν τινὶ δ' ἐν Νκυπάκτῳ ἀντιστρόφως, τουτέστι τῷ Λοκρῷ εἰς ἐκ τῶν νκυπακτίων ἐποίκων.»

Οὕτως ὁμοῦς τὸ προηγούμενον (τὰν δίκαν) ἀρέσται καὶ δόμεν ἐν Ὀπόεσσι χαλεπῶς συνάπτεται. Ἄλλως ὁμοῦς σημαίνει ἐν τῷ τύπῳ τούτῳ λαβεῖν = ἀρέσται τὴν πραγματείαν τοῦ κατηγοροῦ, τοῦ δίκην αἰτοῦντος καὶ λαμβάνοντος καὶ τῇ δικαστικῇ ἀποφάσει ὑπεύθυντος. Ἀμφοτέρωθεν δὲ κατὰ τὰς παρατιθείσας λέξεις ὀφείλουσιν οἱ ἔποικοι ἐν Ὀποῦντι νὰ πράξωσιν· ὥστε ἡ παραδοχὴ, ὅτι ἐν μέρος τῶν δικῶν ἐμελλε διεξαγάγεσθαι ἐν Νκυπάκτῳ, μάλιστα ἐστὶν ἐναρμόνιος, ὅσον ἄλλως φυσικὸν καὶ ἀνφαίνεται ὅτι ὁ ἔποικος ἐν Ὀποῦντι εἶχε νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν κατηγορίαν αὐτοῦ, ὁ δὲ ὑποκνημίδιος Λοκρὸς ἐν Νκυπάκτῳ.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀδυνατῶ νὰ λύσω τὴν δυσκολίαν ταύτην ἱκανῶς, ἀν μὴ παραδεχθῶ μίαν ἐλλειπὴ συναγωγὴν τῶν ἐν λόγῳ ὄρων. Διότι καὶ σκεπτόμενος, ὅτι ἴσως τὸ προστάται ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τοῦ δικαστικοῦ ἀντιπροσώπου ἢ ὑπερασπιστοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἐνός προσώπου ἐν τῷ δικαστηρίῳ λαμβάνοντος μέρος, ἐνός διαιτητοῦ ἢ τοιούτου τινός, εἰς οὐδὲν ἐπαρκὲς ἀποτέλεσμα ἤχθην.

Ἰπολείπονται ἔτι τὰ τελευταῖα στοιχεῖα ΚΑΠΙ-ΑΤΕΣΣΕΝΤΙΜΟΙΕΣ, ἅπερ ὁ Οἰκονομίδης καὶ ὁ Κούρτιος ἀνεξήγητα εἶσαν εἰπόντες ἀπλῶς, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐν ἐντιμοὶ ἐνορῶσιν· ὁ Οἰκονομίδης ἐνείδε πρὸς τούτῳ καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ κα, ἀντὶ δὲ τοῦ ἐν τέλει ες εἰκάζει ἔωγε, ἀλλ' ὅ,τι περὶ τοῦ απιατες ἢ πιατες ποιητέον ἀγνοεῖ. Ἐγὼ εὐθύς ἅμα πρῶτον ἀναγνοῦς εἶκασιν σύνθεσιν μετὰ τοῦ ἔτος καὶ χείρῳ συντυγχάνων τῷ Βουρσιανῷ ὑποτοπάζαντι, ὅτι καπιατες = κα' πιατές ἐστιν = κα ἐπιατές, ἐνθα ε ἀντὶ τοῦ α κεῖται, ὡς ἐν τῷ ἀμάρα καὶ ἄλλοις· τὸ δ' ἐντιμοιες ἐντιμοῖες [ν τουτέστιν ἐνταμῶεν, εἰ δύναται τὸ ἐντιμῶν νὰ ληφθῇ ὑπ' οὐδετέρων σημασίαν ἀντὶ τοῦ ἐντιμαῖς εἶναι, εἰ δὲ μὴ, ἐκτιμοῖ [εἰ]ε[ν] γραπτέον καὶ ὁ νοῦς οὗτος· αἵσοι ἀν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν ἀρχῇ ὦσιν.» Ὅτι ἡ ἐρμηνεία αὕτη κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ὀρθή ἐστιν οὐδὲν ἀμφιβάλλω, ἐγείρονταί μοι ὁμοῦς δισταγμοὶ περὶ ἐνίων. Καὶ πρῶτον μὲν παράδοξον φαίνεται, ὅτι ἐν τῷ ἐπιατές κεῖται ε ἀντὶ τοῦ α, ἐνῶ ἐν τῷ οὐσιαστικῷ ἔτος σελ. 1, στ. 13 καὶ σελ. 2 στ. 8 τρεῖται τὸ ε καὶ δὴ δις μετὰ προηγούμενου F. Πρὸς τούτοις ἐν ἀμφοτέραις ταῖς Λοκρικαῖς ἐπιγραφαῖς εὐρίσκομεν α ἀντὶ τοῦ ε πάντοτε πρὸ τοῦ ρ ἐν ταῖς λέξεσι φάρειν, Εεσπαρίων, ἀμάραι, ἀμάραις, αὐταμαρὸν, πατάραι, ἀνφοτέροις· κα ἀντὶ τοῦ κε = ἄν, διάφορόν τί ἐστι. Καὶ ἄλλως δὲ ἐν

τῷ ἔτος ἢ ἐν τινὶ παρκαγῶγῳ αὐτοῦ λέξει α ἀντὶ τοῦ ε ἄγνωστόν μοι ἐστίν.

Ἐκ τούτων ἄρα ἐπιγεννᾶται ἡ εἰκασία, ὅτι καπιατες ἐξ ἀβλεψίας ἐγράφη ἀντὶ τοῦ καπιατες ὑποστηριζομένη πως καὶ ὑφ' ἧς τὸ Α μορφῆς ἔχει ἐν τῷ πίνακι. Πανταχοῦ ἀλλαχοῦ δηλ. ὁ δεξιὸς μηρὸς τοῦ στοιχείου τούτου ἕως κάτω εὐρύς καὶ ἰσχυρὸς ἄγεται, ἐνταῦθα δὲ τὸ κατώτερον μέρος ἀπὸ τῆς γωνίας, ἣν ἡ γραμμὴ σχηματίζει, λίαν ἐκπνευμένηως χαράσσεται, ὥσπερ παρώλισθε τὸ γλύφανον. Παραλειπομένου ὁμοῦς τοῦ ὅλκου τούτου ὁμοιάζει τὸ λοιπὸν ἀκριβῶς ἐνὶ F, ὅπερ βεβαίως πρέπει νὰ συμπληρώσωμεν εἰς E μείναν ἑλλειπὲς ἀφοῦ ἐξ ἀβλεψίας ἐκ τοῦ F A ἐγεννήθη. Ὅτι ἡ εἰκασία αὕτη οὐ πάντως ἀσφαλὲς συνομολογῶ ἡδέως.

Ἀλλ' ἐνταῦθα αἱ ἐρμηνεῖαι συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀλλοιώσεων τοῦ ἐντιμοιες ἔχουσι τὸ κακόν, ὅτι παρέχουσιν εὐκτικὴν, ἐνῶ ἀναγκαῖα ἐστὶν ἡ ὑποτακτικὴ, ὡς καὶ εὐθύς κατωτέρω ὅσους κ' ἀπολείπη, ὅσους κα διαφθείρη καὶ ἀνωτέρω Σ. 4. στ. 15 ὅσους κα λιποτελέη φέρεται. Ἄλλως θὰ ἦσαν παραδεικταί. Τὸ οὐδέτερον δὲ ἐντιμαῖς τέλεον ὑποστηρίζει τὸ ἀντίστοιχον ἐκάρχειν C, I. G. Gr. 2,350 στ. 5 «τὸν στρατηγὸν αἰ τὸν ἐνάρχοντα,» τῷ δὲ ἐντιμος πάλιν ὅλως ἀνάλογόν ἐστι τὸ ἐναρχος C. I. G. Gr. 3,046 στ. 14. Wescher et Foucart Inscriptions de Delphes. Gr. 454. στ. 11. Ἀλλὰ τό τε ἐντιμῶντι καὶ τὸ ἐντιμοὶ ἔωγε, ὅπερ ἡ γραμματικὴ ἀπαιτεῖ, ἀπέχουσι λίαν τοῦ ἡμαρτημένως γραφέντος ἐντιμοὶ ες, οὗ ἡ γένεσις δυσεξήγητος. Ἔτερόν τι οὐ τι πολὺ τοῦ ἐν τῷ πίνακι ἀπέχον ἀγνοῶ νὰ προτείνω, ἢ ὅτι, ἀνάγκης καλούσης, EI = ἡ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὁ γραφεὺς ἐξ ἀπερισκεψίας μετέπεσεν ἀπὸ τοῦ πληθυντικοῦ εἰς τὸν ἐνικόν, κυρίως δὲ τὸ ἔωγε ὑπῆρχε. Καὶ παραδεχομένων οὖν ἡμῶν ὡς ἀσφαλὲς τὴν ἐννοίαν οὕτως ἔχουσιν «τοὺς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν ἀρχῇ ὄντας,» ζητεῖται ποῖ τὸ ἀναφορικὸν οἷται ἀνάγεται. Διότι δύο τινὰ δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν· εἴτε ἡ ἀναφ. προστάσις ἀποτελεῖ τὸ ὑποκείμενον τῆς ἀπαρεμφάτου κατασταῖσαι (= τοὺς ἐκάστοτε ἄρχοντας τοῦ ἔτους πρόστατας κατασταῖσαι,) εἴτε ἀναφέρεται εἰς τὰς γενικὰς Λοκρῶν καὶ ἐπιφοίτων (= ἐκ τῶν ἐκάστοτε ἀρχόντων τοῦ ἔτους, Λοκρῶν ἢ ἐποίκων, προστάτην κατασταῖσαι.) Ὑπὲρ τῆς πρώτης ἐρμηνείας συνηγορεῖ ἡ ἀπαρέμφατος κατασταῖσαι, ἢ ἄλλως οὐδὲν ῥητὸν ὑποκείμενον ἔχουσα, πρὸς τοῦτο ὁμοῦς ἐναντιοῦται ἡ ἐν τέλει θέσις αὐτοῦ καὶ ἡ ἐνδειξις ὠρισμένων ἀρχόντων, ὡς ἔδει· ἐνῶ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐρμηνείᾳ τοιοῦτό τι γενικὸν πάρεστιν. Ἐν τῇ πρώτῃ περιστάσει ἔπρεπε νὰ προηγῇ μετοχὴ τις—τοὺς ἐν τιμαῖς ἐόντας. Τὸ δ' ὑποκείμενον ἑλλείπει ὡσαύτως καὶ ἀνωτέρω Σ. 1.

στ. 19 ἐν τῷ χρησται. Τούτων ἕνεκα θεωρῶ τὴν δευτέραν ἐρμηνείαν ὀρθήν.

Στ. 10. Η. «Ὅστις κ' ἀπολίπη πατέρα καὶ τὸ μέρος τῶν χρημάτων τῷ πατρὶ ἐπεὶ κ' ἀπογένηται, ἐξείμην ἀπολαχεῖν τὸν ἐπίφοιτον ἐν Ναυπακτον.»

Ἡ ὁγδοὺς παράγραφος (διὰ τοῦ F ἀντὶ τοῦ Η σημειουμένη) ἐμπεριέχει ὅρον τινὰ περὶ τῆς νομίμου κληρονομίας τῶν ἐποίκων ἐν τῇ πατρίδι, ὅστις κατὰ τὴν λογικὴν τάξιν ἔπρεπε νὰ τεθῇ πρὸ τοῦ § F. Ὁ ἐν Ναυπάκτῳ ἐπίκοις ὁ ἀπολιπὼν πατέρα ἅμα δὲ καὶ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μέρος τῶν χρημάτων δικαιοῦται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς νὰ κληρονομήσῃ αὐτόν. «Μέρος τῶν χρημάτων ἐννοῶ τὸ μέρος τῆς περιουσίας τὸ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τῷ υἱῷ λαχόν. Τὸ μέρος τοῦτο ἡδύνατο ὁ πατήρ τῷ ἀναχωροῦντι υἱῷ ἐκ τοῦ προτέρου νὰ δώσῃ, ὅστις ὅμως οὐδέν τι πλεόν εἶχε ν' ἀπαιτήσῃ. Εἰ μὴ τοῦτο ἐγίνετο, ἐδικαιοῦτο ὁ υἱὸς νὰ κληρονομήσῃ αὐτόν.

Ἀπογένηται ὡς καὶ ἀνωτέρω Σ. 2. στ. 5, ἀποθάνῃ, ἐπὶ τῇ παρὰ μὲν Ἡροδότῳ συχνῇ, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς σπανίᾳ σημασίᾳ τοῦ ἀποθνήσκειν. Πρὸβλ. τοὺς ἐξηγητὰς τοῦ Θουκ. Βιβ. 2, 34, 1.

Ἐν τῷ ἀπολαχεῖν ἀναφέρεται ἡ πρόθεσις ἀπὸ εἰς τὸ ἐπιβάλλον τῷ υἱῷ μέρος τῆς κληρονομίας. Οὕτως ἀκριβῶς χρῆται τῇ λέξει καὶ Ἡρόδοτος (Βιβ. 4, 114) «ἀπολάχετε τῶν κτημάτων τὸ μέρος, (αὐτόθι 115)» ἀπολαχόντες τῶν κτημάτων τὸ ἐπιβάλλον, καὶ ἄλλοθι συχνάκις.

Θ. «Ὅστις καὶ τὰ περὶ αὐτὸν διαφθεῖρη τέχνη καὶ μηχανῇ καὶ μιᾷ, ὅτι καὶ μὴ ἀνοσιγόνοις δοκέῃ, Ὀποντίων τε χιλίων πλήθῃ καὶ Ναυπακτίων τῶν ἐπιφοίτων πλήθῃ, ἄτιμον εἶμεν καὶ χρήματα παματοφαγεῖσται· τῶν καλειμένων τὰν δίκαν δόμεν τὸν ἀρχόν, ἐν τριάκοντ' ἀμάραις δόμεν αἱ κα τριάκοντ' ἀμάραι λείπωνται τῆς ἀρχῆς· αἱ κα μὴ διδῶ τῷ ἐνκαλειμένῳ τὰν δίκαν, ἄτιμον εἶμεν καὶ χρήματα παματοφαγεῖσται. Τὸ μέρος μετὰ φοικιατῶν διορύσαι ὅρον τὸν νόμιον· ἐν ὑδρίαν τὰν ψάριζιν εἶμεν κατὰ τὸ θέμιον τοῖς ὑποκναμιδίσις Λοκροῖς.»

Ἡ ἐνάτη παράγραφος (Θ) ἐμπεριέχει ὅρους ζημίας κατὰ τοῦ παραδίνοντος τοὺς προηγουμένους θεσμοὺς, ἐν οἷς ὅμως τῇ συγκαταθέσει ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, τῶν Ὀποντίων Λοκρῶν καὶ τῶν ναυπακτίων Ἐποίκων, μεταβολαὶ ἐπιφυλάσσονται καὶ προγράμματα περὶ τοῦ ἐν τούτοις παρατηρητέου δικαστικοῦ τρόπου. Τὰ περὶ αὐτὸν καὶ τὰ δεδογμένα. Πρὸβλ. Ἡροδ. Β. 1. 133. 151.

Καὶ μιᾷ ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς τῷ ἀρνητικῷ οὐδεμιᾷ μηδεμιᾷ καὶ σημαίνει καὶ μόνον μιᾷ τέχνῃ καὶ μηχανῇ. Πρὸβλ. Ἀρτουγγίου Ἀρθρολογίαν I, σ. 136.

Εἰ ὁ πνευματισμὸς ἐν τῷ Ὀποντίῳ ἀπλῶς γρα-

φικὸν παρόραμά ἐστιν, ὡς Κούρτιος παραδέχεται, δὲν τολμῶ νὰ ἀποφανθῶ. Ἡ δὲ συνέπεια μόνη μόλις ἐστὶν ἐπαρκούσα, διότι καὶ κατωτέρω Ναυπακτίων γέγραπται, ἐνῷ ἀλλαχοῦ αἰ. Ναυπακτος, Ναυπάκτιοι καλεῖται.

Ὁ τύπος πλήθῃ (πλήθη) ἀντὶ πλῆθος, πρὸς ὃν ὁ Οἰκονομίδης εὐστόχως ἐπάγει τὰ ἀνάλογα βλάβος βλάβη, πάθος πάθη, ἄκος ἄκη, δίψος δίψα, φαίνεται ἐνταῦθα κατὰ πρώτην φοράν. Ἐν τῇ πρώτῃ λοκρικῇ ἐπιγραφῇ εὐρίσκεται ἀντὶ τούτου πληθύν.

Τὸ ἄλλοθεν ἄγνωστον ῥῆμα παματοφαγεῖσται ἐξηγεῖ ὁ Οἰκονομίδης κατὰ τὴν ἐννοίαν ὀρθότατα διὰ τοῦ δημόσια εἶναι. Ἀλλὰ πάντως οὐκ ὀρθῶς ἀπορρίπτει τὴν παρὰ γῶγην ἐκ τοῦ πάμα—κτημα καὶ φαγεῖν ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν ποῦτον ἐκ τοῦ παματοφάγος ὡς παράδοξον καὶ ἀνάξιον, πειράται δὲ τὴν ἐκ τοῦ πάμα καὶ ἄγειν, ἀγεῖσθαι. Δοξάζει δηλ. ὅτι ὁ γραφεὺς ἐξ ἀβλεψίας διὰ τὸ ὅμοιον τῆς προφορᾶς ἐθήκεν ὡς πρότερον ἐν τῷ Ναυπακτίων F ἀντὶ τοῦ v, οὕτως ἐνταῦθα φ ἀντὶ τοῦ F, παματοφαγεῖσται ἀντὶ παματοφαιγεῖσται. Ἀ δὲ πρὸς σύγκρισιν ἐπάγει ῥήματα συλαγωγεῖν καὶ λαφυραγωγεῖν δὲν ἀρμόζουσι, διότι ἐν αὐτοῖς τὸ πρῶτον τῆς συνθέσεως μέρος ἐμπεριέχει ὀριστικώτατα τὴν ἐννοίαν τῆς λείας. Τούναντίον δὲ ὁ Κούρτιος διὰ τὴν ἐκ τοῦ φαγεῖν παρὰ γῶγην παρέβαλε τὸ ἡσιόδειον βασιλῆες δωροφάγοι, ὅς δυνάμεθα νὰ προσθώμεν καὶ τὸ ἀττικὸν κατεδηδοκέναι τὰ πατρῷα.

Μεταβολαὶ ἐπὶ τῶν γενομένων θεσμῶν συγχωροῦνται τῇ συγκαταθέσει ἐκατέρων τῶν συμβαλλομένων μερῶν, τῶν Ὀποντίων καὶ τῶν ἐποίκων ἐν Ναυπάκτῳ. Πρὸς τοῖς τελευταίοις ἀπεφασίζει περὶ τούτου ἡ πλειονότης—Ναυπακτίων τῶν ἐπιφοίτων πλήθῃ.—Προϋποτίθεται ἄρα ἐθνοσυνέλευσις συμπάντων τῶν ἐποίκων. Παρὰ δὲ τοῖς πρώτοις (τοῖς Ὀποντίοις) παρ' οἷς ἀποφασίζει οὐχὶ ἡ πλειονότης συμπάντων τῶν Ὀποντίων (Ὀποντίων πλήθῃ) ἀλλ' ἢ τῶν χιλίων Ὀποντίων (Ὀποντίων χιλίων πλήθῃ), ἄλλως ἔχει. Κατὰ ταῦτα τοίνυν οἱ κυρίαρχοι ἄρχοντες ἐν Ὀπούντι ἦσαν οὐχὶ ἡ κοινότης πάντων τῶν πολιτῶν ἀλλὰ συνέλευσις χιλιῶν ἀνδρῶν, ἀριστοκρατικὴ ἐπιτροπὴ, ὅπερ συνάδει ἄριστα οἷς γινώσκωμεν περὶ τοῦ πολιτεύματος τῶν Ὀποντίων, παρ' οἷς ἤρχεν ἀριστοκρατία ἐξ ἐκατὸν φυλῶν ἑλκουσῶν τὴν εὐγένειαν αὐτῶν μητρόθεν. Πολύβ. XII, 5. Πρὸβλ. Θουκ. Β'. α. 108. ἐνθα οἱ Ἀθηναῖοι ἐκατὸν ἀνδρας τοὺς πλουσιωτάτους ὡς δμήρους ἀπέπεμπον. Βοικχ. Ἑρμηνευτ. εἰς Πινδ. ὈΔ. IX σ. 185.

Παρεμφερὲς ἀριστοκρατικὴς συνέλευσις ἐκ χιλίων πολιτῶν ἀπαντῶμεν ἐν τῇ ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρικῇ ἐποικίᾳ τοῖς ἐπιζευρυίοις Λοκροῖς κατὰ Πολύβ. XII, 16 καὶ ἐν Κολοφῶνι κατὰ Θεόπομπον καὶ Διογένη

ἐκ Βαβυλωνος Ἀθην. XII, σ. 526 c, ἐν Ἀκράγαντι Δισγ. Ακέρτ. VIII, 66, ἐν Ρηγίῳ Ἡράκλειτον Ποντ. κεφ. 25· ἐν τῇ αἰολικῇ Κόμῃ αὐτόθι κεφ. 11.

Ὁ τῆς προτάσεως ταύτης ὅρος, ὅτι παράδοξός τις τῶν θεσμῶν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ζημιούται δι' ἀτιμίας καὶ δημούσεως τῆς περιουσίας, εὐρίσκεται καὶ ἐν ἄλλοις παραπλησίσις μνημείοις, μάλιστα δ' ἐν τῷ δευτέρῳ ἀθηναϊκῷ ψηφίσματι περὶ τῆς ἐποικίας Βρέας Στ. 20—26 κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὰς κατὰ τὸν Βοϊκίχον συμπληρώσεις ὑπὸ τοῦ Εὐστρατιάδου ἐν τοῖς Πρακτικαῖς τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιτροπῆς 1853 σ. 20. 21. «Ἐάν δέ τις ἐπιψηφίῃ παρὰ τὴν στήλην ἢ ρή[τωρ] ἀγορεύῃ [ἢ] προσκαλεῖσθαι [ἢ] τι ἐγγχειρῇ, ἀφαι[ρεῖσθαι] ἢ λύειν τι τῶν ἐψηφισ[μένων], ἀτιμον» εἶναι αὐτὸν καὶ παῖδας τοὺς ἐξ [αὐτοῦ καὶ τὰ χ]ρήματα δημόσια εἶναι καὶ τῆς [θεοῦ τὸ ἐπιδέκ]ατον, ἐάν μὴ τι αὐτοὶ οἱ ἀποικ[οι] περὶ σφῶν δέονται.» Πρβλ. καὶ τὰ Πιττάκου ἐν Ἐφημ. Ἀρχ. Ἀρ. 1,103 σ. 461 Ἀρ. 1,1036, σ. 687 Ἀρ. 1,616 σ. 961, Ραγκαβῆ Ant. Hell. II, σ. 403 Ἀρ. 785⁶. Σαυππίου Berichte der Sächs. Gesell. d. W. 1853 σ. 42 κέξ. Βοικίχου Monatsber. der Berl. Akad. 1853. Böhneke Δημοσθ. Λυκ. ὑπερ. σ. 334—364.

Ὅτι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιγραφῇ καὶ ἐν τῷ περὶ Βρέας ψηφίσματι μόνον δίκην ὅρου προστέθεται, ὅτι μεταβολαὶ συγχωροῦνται τῇ θελήσει ἀμφοτέρων τοῦτο ἀλλαχοῦ προστέθεται πολλάκις ὡς ἰδιαίτερος ῥητὴς ὅρος. Οὕτως ἐν τῇ συνθήκῃ μεταξὺ Λάτου καὶ Ὀλοῦντος C. I. G. Ἀρ. 2,554 στ. 81. «Εἰ δέ τί κα δόξῃ ταῖς πόλεσι [βω]λευσα[μ]έναις [χρήσ]ιμον εἶμεν ἐπιγράψαι ἔνοινον καὶ ἔνορκον ἔσ[τ]ω. Ἐν τῇ συνθήκῃ τῶν Ἰεραπυτνικῶν μετὰ τινος ἐξ αὐτῶν ἀναχωρησάσης ἐποικίας. Ἀρ. 2,555 στ. 8. «καὶ δέ τί κα δόξῃ βωλευομέ[νοις] ἐπὶ τῷ κοινῷ συμφέροντι ἐπιδιορθῶσαι ἢ ἐξελῶν ἢ ἐνθαλῶν, μὴ-ἐνορκον ἔστω· ὅτι δὲ [πι]γράψαμεν, ἔνορκον ἔστω καὶ ἐν[ο]ινον. Ἐν τῇ συνθήκῃ μεταξὺ Ἰεραπύτνης καὶ Πριανσοῦ Ἀρ. 2,556 στ. 74 «καὶ δέ τί κα δόξῃ ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσι βωλευομέναις ἐπὶ τῷ κοινῷ συμφέροντι διορθῶσθαι, κύριον ἔστω τὸ διορθῶθέν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν ἄλλαις συνθήκαις Πρβλ. Θουκ. Β. 5, 18, 11, 23, 6. 47, 12.

Τῶν καλειμένων εὐθὺς δ' ὕστερον τῷ ἐγκαλειμένῳ ἄνευ κρίσεως ἀντὶ τῶνκαλουμένων, τῷ ἐγκαλουμένῳ ἐκ τοῦ ἐγκάλειμι=ἐγκαλέω ἐστὶν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς Λοκρικαῖς ἐπιγραφαῖς τὸ μόνον παράδειγμα τοιοῦτου τύπου ἀντιστοιχοῦντος τῷ βοιωτικῷ αἰολισμῷ· οὗ ἕνεκα ὁ Οἰκονομίδης νομίζει ὅτι τὸ ἐγκαλειμένος προῆλθε πρότερον ἐκ τοῦ ἐγκαλέ-
όμενος, ὅπερ δυσκόλως παραδεκτόν.

Ὅσον δὲ περὶ τῆς ἐννοίας, ἢ τοῦ Οἰκονομίδου πα-

ράφρασις αὐτῷ ἐγκαλουμένῳ ἐπιθεῖναι τὴν ζημίαν τὸν ἄρχοντα· οὐδεμιᾶς χρεῖζει ἀντιλογίας. Τὰν δίκαν δόμεν σημαίνει οὐχὶ ζημίαν ἐπιθεῖναι· ὡσαύτως δὲ δὲν πρόκειται ἐνταῦθα εἰσέτι περὶ τούτου, ἀλλὰ πρῶτον περὶ τοῦ δικαστικοῦ τρόπου ὡς πρὸς τὴν κατηγορίαν, ὡς δὴλον ὅτι ἐγκαλειμένος ὁ κατηγορούμενός ἐστιν, οὐχὶ δ' ὁ ἐνοχος ἀποδειχθείς· δίκη σημαίνει ἐνταῦθα φανερώς αἰτίο, τὸ δὲ δίκαν δόμεν περὶ τοῦ ὑπαλλήλου λεγόμενον actionem dare, ἐκτιθέναι τὴν ὑπόθεσιν πρὸ τοῦ δικαστηρίου. Ἔτερον χωρίον, ἐνθα τοιοῦτό τι ἀπαντᾷ, ἀγνοῶ. Ἀλλ' ἡ σημασία γλωσσικῶς ἐστὶ λίαν ὀρθή, προτοῦσα ἐνταῦθα καὶ ἐκ τῆς συνεχείας. Πρβλ. δίκην κληροῦν Meier καὶ Schömann Att. Proc. σ. 610. Παρεμφερές πῶς καὶ ὁ τεχνικὸς ὅρος δοῦναι τὴν φήγρον ὁ συχνάκις ἐν ἐπιγραφαῖς ἀπαντῶν π. χ. Ραγκαβῆ Ant. Hell. ἀρ. 443, στ. 46, ἀρ. 447, στ. 52, ἀρ. 526, στ. 11. Θυμαστὸν μόνον ἐστίν, ὅτι ἐνταῦθα παθητικῶς φέρεται τῶνκαλειμένῳ καὶ οὐχὶ πολὺ μᾶλλον τῶν καλέν τι. Ἀλλὰ διότι πρότερον ἀμέσως περὶ τοῦ παραβαίνοντος τοὺς θεσμοὺς γίνεται λόγος, αὐτὸς δὲ κατηγορεῖται, εὐνόητος ἢ τοῦ παθητικοῦ χρήσις· τὰν δίκαν δόμεν ἐνταῦθα ἴσον τῷ ἄγειν τὸν κατηγορούμενον πρὸ τοῦ δικαστηρίου.

Τοῦτο δὲ πρέπει νὰ συμβῇ ἐντὸς 30 ἡμερῶν, ἂν τῷ ἐν ἀρχῇ ὄντι τοσαῦται ἡμέραι ἐκ τοῦ χρόνου τοῦ ὑπουργήματος αὐτοῦ ὑπολείπονται. Εἰ δὲ μὴ, ἢ ἐξέλεγχῃς τῆς ὑποθέσεως μεταβιβάζεται εἰς τὸν διάδοχον. Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ὅτι ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι ἐν τῷ τότε χρόνῳ τοῦλάχιστον ἢ ἀρχῇ περὶ ἧς ἐνταῦθα πρόκειται μετελλάσσετο ἀναμφιβόλως κατ' ἔτος, ἐνῷ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Πολιτεῖᾳ αὐτοῦ (III, 11, 1) ἀναγγέλλει, ὅτι ἡ μεγίστη ἀρχὴ ἐν Ὀπούντι ὁμοῖα ἦν στρατηγία αἰδίῳ.

Αἰ κα μὴ διδῶ. Καθ' ἣν περίπτωσιν ἢ ἀρχὴ οὐκ εἰσῆγεν ἐν καιρῷ τῷ δέοντι τὴν κατηγορίαν πρὸ τοῦ δικαστηρίου ἐλάμβανε τὴν τοῦ παραβάντος τοὺς θεσμοὺς ζημίαν, ὡς παρόμοιοι ὅροι πολλάκις ἀπαντῶσι. Πρβλ. C. I. G. ἀρ. 2,161, στ. 16.

Τὸ μέρος—τὸν νόμον. Δύσκολος πρότασις. Καὶ πρῶτον μὲν φαίνεται τὸ μέρος ἔχον σημασίαν πάντη μοι ἄλλοθεν ἄγνωστον μέχρι τῆς ἐπιρροῆς τῆς τῶν Ρωμαίων δικαστικῆς γλώσσης— μέρος δικαστικὸν (pars). Δεύτερον δὲ ζητεῖται πῶς νοητέον τὸ METAFOKIATAN. Ὁ Οἰκονομίδης ἀναγινώσκει μετὰ Φοικιατῶν καὶ παραφράζει αὐτὸ μέρος (la parte) μετὰ τῶν οἰκετῶν διορύσαι τὸν ὅρκον· χωρὶς νὰ ἐννοήσωμεν αὐτὸν πῶς σκέπτεται περὶ τῶν πραγμάτων. Ὁ Κούρτιος ἀνεξηγήτως ἔγραψε μεταΦοικιατῶν ὑπερ ἀκατάληπτόν μοι ἐστίν. Ἀμφιβάλλω δὲ πρὸς τούτοις, ὅτι ἀντὶ τοῦ μετάΦοικος ὁ τύπος μεταΦοι-

κίαντας έκκειτο. Τοιγαροῦν ἐξηγήσωμεν τὴν πρότασιν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν *μετὰ Φοικιατῶν. Φοικιάτας*, οἰκιάτας, οἰκιάτης ἐστὶν ἀναμφιβόλως = οἰκέτης. *Ἠσύχ. οἰκίτης*· ὠνητὸς δούλος. Μ. Ἐτ. 698. 11. «δύναται οὖν ὡς περ οἰκία οἰκιάτης, οὕτω κτλ.» Στ. Βυζάντ. ἐν τῇ λ. οἶκος· ὁ οἰκῆτορ οἰκέτος, ὡς ἀστὸς ἀστεῖος, καὶ οἶκος παρὰ τὸ οἶκος, οἰκία καὶ οἰκιάτης κατὰ πλεονασμὸν τοῦ α ἀπὸ τοῦ οἰκέτης. Ὁ οἰκέτος ἄρα ἐστὶν, ὁ ἀνήκων τῇ οἰκίᾳ καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἡμετέρῳ χωρίῳ ἀπλῶς ὁ ἐλεύθερος οἰκέτος, ἅτε μὴ ἐπιτετραμμένου ἔντος τοῦ ὅρκου τῷ δούλῳ· διομόσαι ὅρκον ἐννοητέον ἀναμφιβόλως ὡς ἐν Ἀθήναις, ὅν τὰ δικαστικὰ κόμματα ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς δίκης ὠμνουν τὴν *διωμοσίαν*, ἐνθα ἐν Ἀθήναις βεβαίως τὸ μέσον διόμνυσθαι σύνηθες ἦν, οὐδεμίᾳ δὲ ὑπεστὶν αἰτία τοῦ μὴ παραδεχθῆναι τὸ ἐνεργητικὸν ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν. Ὁ Σοφοκλῆς δὲ χρῆται τῷ *διομνύειν* καὶ *διόμνυσθαι* ἀδιαφόρως.

Τεθείσθω τοῦτο ὡς βέβαιον, τί σημαίνει τὸ μέρος μετὰ τῶν οἰκετῶν (*μετὰ Φοικιατῶν*) διομόσαι ὅρκον τὸν νόμιμον; Εἰ μὲν κατὰ τὰς λέξεις, τοὺς οἰκέτας συνδιομόσαι τὸν νόμιμον ὅρκον, οὐδὲν ἐγὼ ἐν τῇ ἐλληνικῇ ἀρχαιότητι τοιοῦτό τι ὅμοιον οἶδω—τοὺς οἰκέτας τούτους εἶναι βοηθοὺς ἐν τῷ ὅρκῳ. Διόπερ ἄγνοῶ, ἂν τὸ *μετὰ Φοικιατῶν* ἑκφράσις ἐπισυρμένη καὶ ἀνεπιτήδευτος ἐστὶν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν οἰκετῶν ἢ οὐ; Ὡς γνωστὸν ἔθος ἦν ἐν τῷ ὅρκῳ οὐ μόνον ἐκυτοῦς καὶ ἅπασαν τὴν οἰκίαν ἢ τὸ γένος ἐν περιπτώσει ἐπιορκίας ν' ἀρῶνται, ἀλλ' ὅπως τὸν ὅρκον πανηγυρικώτερον καταστήσωσι νὰ παραστῶνται *μάλιστα καὶ τοὺς παῖδας*. (Πρὸς Hermann Gottesdienstl. Alterth. § 22, 15)· ἐν ὁδρίαν. Ἐνῷ οὐδὲν περὶ τοῦ δικαστηρίου λέγεται ἐκτίθεται ὁ τρόπος τῆς ψηφοφορίας, ὅστις ἐγένετο μυστικῶς ἐν ὁδρίᾳ καὶ τοὺς τῶν ὑποκνημιδίων Λοκρῶν θεσμούς. Ἐντεῦθεν δὲ συνάγεται πάντως, ὅτι τὸ δικαστήριον συνεκροτεῖτο ἐξ ἀριθμοῦ μελῶν μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλου. Ὑποῦργον ἴσως ἐν Ὀποῦντι οἱ χίλιοι ὡς σῶμα δικαστικόν, ἀλλ' ἐν Ναυπάκτῳ τὸ σύνολον τῶν ἐποίκων; ὁδρία ἐστὶν ὡς καὶ πρὸς τοὺς ἀττικοὺς συγγραφεῖς οὐχὶ σπανίως ἢ κάλπη, ἢ ἄλλως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καθίσκος καὶ κάδος ἢ ἀμφορεύς λεγομένη. Ξεν. Ἑλλ. 1, 7, 9.

Τὸ *ψάφιξεν* διπλοῦν φέρει ξ, ἐν λίαν μικρὸν ἐν τῷ πέρατι τοῦ 20 στίχου, ἐν δὲ μείζον ἐν ἀρχῇ τοῦ 21, διότι ἡ λέξις διηρέθη μεταξὺ τῶν δύο στίχων. Πάντως δὲ ἐν μόνον ἦν. Ἀλλ' ὅμως εὐρίσκεται ἐν τινὶ ὅλως ἀκατανοήτῳ ἀποσπασματι μιᾶς ἐπιγραφῆς ἐκ Λεβαδείας C. I. G. 1678⁶, στίχ. 4 διπλοῦν ξ ἐν .ΕΠΗΓ. ἴσως *Α* ἐξέλιπ[πος].

Στ. 21. ΚΑΙΤΟ παρόραμά ἐστὶν αὐτὸ ΚΑΤΤΟ. Πρὸς κατὰ τὸ θεθμῖον, κατὰ τὸν θεθμὸν ἐν τῇ χαλκῇ

ἐπιγραφῇ ἐκ Τεγέας, ἣν ὁ Εὐστρατιάδης ἐν τῇ Ἀρχ. Ἐφ. τευχ. 13, σ. 341 κ. 1869 μετέδωκε. Πρὸς Κιρχωφίου Berl. Monatsber. 1870 σ. 54 κ. 55.

Στ. 21. «Ταῦτά τέλεον εἶμεν χαλειέοις τοῖς σὺν Ἀντιφάτῃ Φοικηταῖς.»

Μετὰ θαυμαστατάτης βραχυλογίας προστίθεται ἐν τέλει, ὅτι οἱ αὐτοὶ θεσμοὶ οἱ ἐν τοῖς Ὑποκνημιδίοις ἐπικρατοῦντες ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν σὺν Ἀντιφάτῃ ἐρχομένων Χαλειέων, ὅπερ ἡδύνατο νὰ συμβῇ ὑπὸ λίαν περιορισμένην ἔννοιαν. Διότι οὗτοι π. χ. οὐδέποτε ὑποχρεοῦνται δίκην λαμβάνειν ἐν Ὀποῦντι. Πῶς δὲ προστεθῇ τοῦτο ἐν τέλει χαλεπὸν εἶπεν, διότι ἔδει τὸ Χαλειέον ὡς ὁ Ὀποῦς νὰ συνοδεύσῃ τοὺς ἐποίκους αὐτοῦ τοῖς αὐτοῖς θεσμοῖς. Δυνατὸν, ὅτι Ἀντιφάτα ἄνευ τειούτων ἤγαγεν εἰς Ναυπάκτον στίφος τι Χαλειέων καὶ συνέταξεν αὐτὸ τοῖς ὑποκνημιδίοις Λοκροῖς, οὗ ἕνεκα καὶ βραχέως τὰς πρὸς τὴν μητρόπολιν αὐτῶν σχέσεις διὰ τῆς εἰς τοὺς αὐτοὺς θεσμοὺς παραπομπῆς ἐκανόνισε. Τοιοῦτον τρόπον ἐγράφη ἢ προσθήκη ἐν τῇ ρήτρᾳ τῶν ὑποκνημιδίων ἐποίκων ἐν Ναυπάκτῳ, ἐνῷ ἐν αὐτῇ, ἥτις βεβαίως ἐν Ὀποῦντι ἐφυλάσσετο, οὐχί.

Ἡ περὶδοχὴ, ὅτι οἱ Χαλειεῖς ὡς κυρίως ἐποικοὶ ἐκ τοῦ Χαλείου ἐξηλθον ἐξηγεῖται ἴσως ἐντεῦθεν, ὅτι αὐτοὶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ὑποκνημιδίους οὐχὶ ἐπίφοιτοι, ἀλλὰ μόνον Φοικηταί, κάτοικοι τῆς Ναυπάκτου καλοῦνται. Ὅτι δὲ τοῦτο συμβαίνει, διότι αὐτοὶ ὡς Λοκροὶ Ὀζόλαι μετὰ τῶν Ναυπακτίων ἐν ἔθνος συναπετέλουν, ὡς ὁ Οἰκονομίδης ἐν σ. 26 δοξάζει, λίαν ἀμφιβάλλω.

Ἡ μικρὰ διαμόρφωσις τοῦ ὕφους τῶν Λοκρῶν δεικνύεται πρὸς τούτοις καὶ ἐνταῦθα, ἐνθα ταῦτά *τέλεον* εἶμεν ἀντὶ τέλεα (:) λέγεται. Ἐπέδρασεν ἄρα γε ἐνταῦθα ἡ ἀναλογία πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν ρηματικῶν ἐπιθέτων;

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

Βυρτσόβεργον.

Δ. ΧΛΕΙΩΤΗΣ.

Ο ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ.

[Κατὰ τὸν WEBER.]

Ὁ Βολταῖρος εἶναι ὁ θεὸς τῆς εἰρωνείας, καὶ ἡμίθεος τῶν Γάλλων καὶ πάντων ἐν γένει τῶν γαλλιζόντων. Ὁ Λουκιανὸς οὔτε ἀνθρώπων φείδεται οὔτε φιλοσόφων, οὔτε θεῶν, ἀλλὰ τί εἶναι ὁ Ἕλλην σατυρικὸς ἀπέναντι τοῦ ἥρωος τούτου, τοῦ ὁποῦ ἡ εἰρωνεία εἶναι ἀνεξάντλητος, καὶ ὅστις τότε μάλιστα χλευάζει τί δηκτικώτερον ὅταν φαίνεται ὅτι ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ μετὰ σεβασμοῦ καὶ λατρείας; Ὡς οἶωνός τοῦ μέλλοντος βίου του πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἕνεκα